

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 21.5.2025
COM(2025) 500 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**Enotni trg: naš evropski domači trg v negotovem svetu
Strategija za enostaven, brezhibno delujoč in močan enotni trg**

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Enotni trg: naš evropski domači trg v negotovem svetu Strategija za enostaven, brežhibno delujoč in močan enotni trg

Enotni trg je naš evropski domači trg. Je močan katalizator rasti, blaginje in solidarnosti. Evropski trg je z BDP v višini 18 bilijonov EUR¹ drugo največje gospodarstvo na svetu, ki predstavlja skoraj 18 % svetovnega gospodarstva² ter zagotavlja obseg, moč in prožnost EU. Združuje 30 držav³, 450 milijonov potrošnikov in 26 milijonov podjetij⁴ ter omogoča dostop do široke palete proizvodov, storitev in naložbenih priložnosti. Zagotavlja ravnotežje: priložnosti za podjetja in državljane ter varstvo delavcev in potrošnikov. Zagotavlja tudi stabilnost ter predvidljivo naložbeno in poslovno okolje, ki temelji na pravni državi. Naš evropski trg uteleša vrednote socialnega tržnega gospodarstva, ki združuje svobodo in blaginjo za vse.

Enotni trg ustvarja blaginjo in je prvo gonilo naše konkurenčnosti. BDP EU se je povečal za vsaj 3–4 %⁵ in ustvaril 3,6 milijona delovnih mest⁶, kar prinaša velike pozitivne koristi za vse države članice. Nadaljnja prizadevanja za dokončno vzpostavitev enotnega trga bi podvojila že dosežene koristi⁷. Da bi se odzvali na geopolitične izzive, moramo v celoti izkoristiti potencial našega evropskega trga za povečanje produktivnosti, da bi presegla trend počasne 1-odstotne rasti⁸. Na podlagi ocen Enrica Lette, Maria Draghija in Saulija Niinistöja ga moramo uporabiti za ponovno vzpostavitev konkurenčnosti⁹, potrebne za zaščito evropskega socialnega modela, podporo čistemu prehodu¹⁰ ter zagotavljanje naše strateške suverenosti¹¹ in varnosti¹².

Medtem ko svet prehaja v obdobje gospodarske negotovosti, ki jo povzročajo geopolitični izzivi in trgovinske napetosti, je evropski trg naš temelj stabilnosti in odpornosti. Omogoča obvladovanje pretresov in ščiti podjetja EU pred svetovnimi negotovostmi in tržnimi tveganji. Evropejci so prvi partnerji drug drugemu, saj si v državah članicah in regijah izmenjujejo v Evropi izdelane proizvode in storitve. Enotni trg je ključnega pomena za

¹ Eurostat (2024), [Bruto domači proizvod po tržnih cenah](#).

² MDS, World Economic Outlook, oktober 2024.

³ Enotni trg zajema 27 držav članic EU in tri države Efte v EGP (Islandijo, Lihtenštajn in Norveško), skupaj torej 30 sodelujočih držav.

⁴ Od novembra 2023 Eurostatova strukturna statistika podjetij vključuje tudi podatke o dodatnih področjih NACE (K, P, Q, R in področje S96). Ta dodatna področja NACE zajemajo podjetja v sektorjih, kot so finančne in zavarovalniške dejavnosti, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo. Z vključitvijo teh dodatnih področij NACE je po podatkih Eurostata v letu 2023 v EU približno 32 milijonov podjetij. [Podjetja po podrobnih dejavnostih NACE Rev. 2 in posebnih agregatih](#), 2023. Vir: Eurostat.

⁵ Strathof in drugi (2008); Mayer in drugi (2018); Mion in Ponattu (2019).

⁶ Muller in drugi (2017).

⁷ Fontagné in Yotov (2025). Ob predpostavki, da se je 75 % najuspešnejšega zmanjšanja stroškov dvostranske trgovine za določeno panogo uresničilo za vse panoge na enotnem trgu.

⁸ Vrzel v produktivnosti dela med EU in ZDA je leta 2023 znašala 22 %, merjeno z BDP na opravljeno uro s prilagojeno kupno močjo. Evropska komisija: Letno poročilo o enotnem trgu in konkurenčnosti za leto 2025.

⁹ Poročilo Enrica Lette: Veliko več kot trg.

¹⁰ Dogovor o čisti industriji: skupni načrt za konkurenčnost in razogledenje (COM(2025) 85 final).

¹¹ Poročilo Maria Draghija: Prihodnost evropske konkurenčnosti – strategija za konkurenčnost Evrope.

¹² Poročilo Saulija Niinistöja: Varnejši skupaj – krepitev civilne in vojaške pripravljenosti Evrope.

vzpostavitev konkurenčnosti na ravni celine v svetu velikanov in bistven za izvajanje ukrepov iz kompasa za konkurenčnost, ki so glavna prioriteta te Komisije¹³. Odprava preostalih ovir in širitev enotnega trga izboljšujeta dostop do trga, zlasti za mala in srednja podjetja (MSP) ter inovativna podjetja in podjetja v razširitveni fazi, ter zagotavljata večjo izbiro po nižjih cenah. To je treba še bolj izkoristiti. Za to je potreben razvoj evropskega trga z zmanjšanjem ovir, ki preprečujejo nemoten pretok blaga, storitev, ljudi in kapitala. Potrebno je tudi okrepiti evropske vrednostne verige, poslovne modele za naložbe in vodilne trge ter uporabiti naše razpoložljive instrumente, vključno z javnimi naročili. Močna kohezijska politika lahko skupaj z učinkovitim enotnim trgom zagotovi resnično vključenost po vsej EU, kar bo vsakomur omogočilo uspeh v kraju, ki ga imenuje dom.

Nujno moramo oživiti našo vizijo enostavnega, pravičnega in brezhibno delujočega enotnega trga. V središču te vizije je pogodba s podjetji in državljani: večji prosti pretok na enotnem trgu ter večja zaščita in opolnomočenje na našem evropskem trgu. To zahteva konkreten in hiter napredek pri glavnih projektih politike – zlasti v zvezi s kapitalskim, digitalnim, energetske in telekomunikacijskim trgom – ter izvedljive ukrepe politike, ki se spoštujejo in izvršujejo na evropski, nacionalni in regionalni ravni. Čeprav si za to že vseskozi prizadevamo, moramo to zdaj dosledneje udeležiti. V sedanjih svetovnih razmerah je potrebna politična volja, da se enkrat za vselej odpravijo preostale ovire: evropska, nacionalna in regionalna raven bodo morale prevzeti odgovornost – tako zase kot druga za drugo. Tokrat je za celovito uresničitev cilja potreben nov pristop. Ne z dodajanjem dodatnega sloja pravil, temveč s krepitvijo ambicij in zavezanosti vseh, da bi to uresničili tudi v praksi. Čas je, da evropski trg začne delovati, čas je, da izberemo Evropo.

Nova metoda za naš evropski trg

Ta strategija predstavlja nov pristop k nadaljnjemu razvoju našega evropskega trga. Sestavljajo jo stebri, opisani v nadaljevanju.

Manj ovir: skupna in osredotočena prizadevanja za odpravo najbolj škodljivih ovir na enotnem trgu – okrepitev prizadevanj za odpravo „najhujših deset“. Enotni trg še vedno omejuje preveč ovir, ki negativno vplivajo na trgovino in naložbe¹⁴. Vse te ovire je treba odpraviti in bodo odpravljene. Vendar moramo ostati osredotočeni. Zato predlagamo, naj se v tej strategiji kot prva prednostna naloga obravnava deset najbolj škodljivih ovir na enotnem trgu.

Večje ambicije: nov pristop k spodbujanju evropskih trgov storitev. V prizadevanjih za večje ambicije in usklajenost je potreben nov pristop za poživitev evropskih trgov storitev. Nujno je treba okrepiti dinamiko na enotnem trgu storitev, pri čemer je treba priznati njegovo ključno vlogo. Predlagani sektorski pristop se bo osredotočil na posamezne storitvene sektorje, ki bi lahko prinesli največjo ekonomsko dodano vrednost in so pomembni za dvojni prehod. To bi bilo treba storiti že zdavnaj.

Večji poudarek: na malih in srednjih podjetjih (MSP), vključno z inovativnimi zagonskimi podjetji in podjetji v razširitveni fazi. MSP ter mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo so med tistimi, ki jih je regulativna in upravna razdrobljenost trga najbolj

¹³ COM(2025) 30 final.

¹⁴ Evropska komisija: Letno poročilo o enotnem trgu in konkurenčnosti (COM(2025) 26 final).

prizadela, in bodo imela največ koristi od bolj povezanega evropskega trga. V tej strategiji je predlagana vrsta ukrepov, ki MSP omogočajo, da kar najbolje izkoristijo evropski trg. Dopolnjena bo z namensko strategijo za zagonska in podjetja v razširitveni fazi.

Učinkovitejša digitalizacija: države članice in EU morajo delovati usklajeno. Digitalizacija lahko spodbudi skupno upravljanje in pospeši poslovanje v EU. Digitalna orodja tako omogočajo optimalno delovanje enotnega trga ter so ključna za uspešno in učinkovito izvajanje politik. To je tesno povezano z evropskimi prizadevanji za poenostavitev.

Večja poenostavitev: takojšnje ukrepanje za zmanjšanje birokracije in poenostavitev postopkov. Zbirni sveženj, ki je priložen tej strategiji, izpolnjuje pričakovanja podjetij: uvaja kategorijo malih podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo za prilagoditev pravne ureditve njihovim potrebam, zagotavlja prehod z enotnega trga, ki temelji na dokumentih, na enotni trg, ki temelji na podatkih, in ponuja nujno rešitev za proizvode, ki jim je treba zagotoviti dostop do trga. Na splošno bi si morali prizadevati za poenostavitev, ki bi privedla do nižjih stroškov, večje produktivnosti in boljšega delovanja enotnega trga, hkrati pa ohraniti naše ambicije glede podnebja in trajnostnosti ter naše družbene odgovornosti. Imeti moramo preprosta pravila, ki bodo olajšala rast in poslovanje na enotnem trgu¹⁵. Načelo „1 noter, 27 ven“ bi moralo biti vodilno načelo našega enotnega trga.

Učinkovitejše izvajanje in izvrševanje: dobro delovanje evropskega trga je skupna odgovornost EU in držav članic. Temelji na pametnem izvajanju in izvrševanju dogovorjenih politik, za kar so potrebne močne institucije in spoštovanje pravne države. Učinkovito izvrševanje dogovorjenih pravil ostaja ključnega pomena. Zahteva proaktivno ukrepanje, da se prepreči ustvarjanje novih ovir, skupno delo pri razlagi in uporabi pravil ter po potrebi pravne korektivne ukrepe, da se zagotovi stabilno delovno okolje, v katerem se zakoni uporabljajo učinkovito in enotno, kar EU in njenim državam članicam daje konkurenčno prednost. Zahteva tudi odločne izvršilne ukrepe, vključno z bolj sistematičnimi postopki za ugotavljanje kršitev.

Več odgovornosti: povečanje politične in nacionalne angažiranosti. Potrebujemo več nacionalne odgovornosti in resno zavezanost vseh akterjev na vseh ravneh upravljanja. Države članice se spodbujajo, naj preprečijo uvajanje novih ovir, med drugim pri prenosu pravil EU v nacionalno zakonodajo, ter obravnavajo regulativne in upravne ovire na regionalni in nacionalni ravni. Ocena skladnosti osnutkov nacionalnih ukrepov s pravom EU in zagotavljanje preglednosti teh ukrepov za druge države članice in deležnike sta ključnega pomena.

Več sinergije: sprememba paradigme pri porabi EU. Trenutno ni neposredne povezave med porabo EU (osredotočeno na naložbe) in državami članicami, ki izvajajo regulativne reforme za odpravo ovir na enotnem trgu ali spodbujanje evropskih poslovnih modelov in vrednostnih verig. Potencial, da se proračun EU uporabi kot odskočna deska za spodbujanje nacionalnih reform, ki pospešujejo doseganje ciljev politike enotnega trga, je velik. Lahko bi intenzivneje kot doslej spodbujal izvajanje pravnega reda EU, na primer s podpiranjem naložb za odpravo upravnih ovir, tudi s podporo, osredotočeno na podjetja, delovna mesta in sestavne dele EU.

Večja zaščita: delovanje kot ščit pred nepoštenimi trgovinskimi praksami. Velikost enotnega trga, njegove sposobnosti obvladovanja pretresov ter visoki socialni, okoljski in

¹⁵ Enostavnejša in hitrejša Evropa: Sporočilo o izvajanju in poenostavitvi (COM(2025) 47 final).

potrošniški standardi ščitijo državljane in podjetja EU pred vse večjo mednarodno negotovostjo. Zagotavljanje visoke ravni varstva potrošnikov je bistveno za dobro delujoč enotni trg ter je potrebno za zagotovitev zaupanja potrošnikov, pravne varnosti in enakih konkurenčnih pogojev za podjetja. V tem okviru je evropski trg, po potrebi zaščiten z učinkovito uporabo instrumentov trgovinske zaščite, vir stabilizacije in odpornosti, ki lahko podjetja EU zaščiti pred motnjami v trgovini in zmanjša zunanjo odvisnost, zlasti če ga podpirajo politike, ki spodbujajo domačo potrošnjo in naložbe.

Poglavje 1. Odpravljanje ovir: okrepitev prizadevanj v zvezi z „najhujšimi desetimi“

Komisija je na podlagi obsežnih posvetovanj z deležniki¹⁶ opredelila sklop „najhujših desetih“ ovir za enotni trg, ki jih bo s to strategijo prednostno obravnavala. Te ovire so pogosto nenamerna posledica upravičenih političnih pomislekov. Odpravljanje ovir zato ne postavlja pod vprašaj zavezanosti enotnega trga visokim socialnim in okoljskim standardom, ki ščitijo državljane in delavce.

1. Preveč zapletena pravila EU

Politike in zakonodaja EU imajo pomembno vlogo pri vzpostavljanju enotnega trga in zagotavljanju njegove privlačnosti za podjetja, vlagatelje in potrošnike. Zelo pogosto se enotni trg oblikuje z enotnim sklopom pravil, pri čemer eno pravilo na ravni EU nadomesti 27 nacionalnih pravil. Vendar lahko pravni red EU včasih postane zapleten in se prekriva, kar povzroča visoke stroške usklajevanja ali drugo upravno breme, ki bi se mu bilo mogoče izogniti. Da bi to odpravila, Komisija v tesnem posvetovanju z zadevnimi deležniki izvaja stresne teste celotnega pravnega reda EU. Zato predlagamo vrsto zbirnih svežnjev za poenostavitev, od katerih se eden sprejema vzporedno s to strategijo. S tem četrtem zbirnim svežnjem se bo zmanjšalo breme za podjetja EU z razširitvijo izjem, ki se uporabljajo za MSP, na mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo, odpravo obveznosti zagotavljanja dokumentacije o skladnosti proizvodov v papirni obliki, omogočanjem podjetjem, da zagotovijo navodila za uporabo v digitalni obliki, in zagotavljanjem rešitve za proizvode, ki zaradi pomanjkanja standardov ne morejo priti na trg. Sledili bodo nadaljnji predlogi za zbirni sveženj, vključno z zbirnim svežnjem za digitalno področje, namenjenim poenostavitvi zakonodaje o enotnem trgu tudi na digitalnem področju, in zbirnim svežnjem za okolje za olajšanje izpolnjevanja zlasti obveznosti razširjene odgovornosti proizvajalca na načine, ki ne ustvarjajo novih ovir na trgu. Preverjanje konkurenčnosti kot osrednji del ocene učinka bo tudi zagotovilo, da se z novo zakonodajo EU ne bodo ustvarjale nove ovire, s čimer bo dopolnjevalo prizadevanja za odpravo ovir na nacionalni ravni, saj je delujoč enotni trg ključnega pomena za krepitev naše konkurenčnosti.

Širjenje regulatorjev in agencij ter njihova številčnost lahko prispevata k raznolikim zahtevam in zapletenim postopkom. Izboljšanje skladnosti in usklajenosti med organi in državami članicami bi prispevalo k učinkovitejšemu in manj okornemu nadzoru nad udeleženci na trgu ter uporabi ustreznih pravil¹⁷.

¹⁶ [Zbirno poročilo o posvetovalnih dejavnostih v zvezi s strategijo za enotni trg.](#)

¹⁷ Poročilo Maria Draghija: Prihodnost evropske konkurenčnosti – strategija konkurenčnosti za Evropo.

Prihodnje zakonodajne pobude, tako nove kot revizije obstoječe zakonodaje EU, bodo namenjene prizadevanjem za zagotovitev enostavnejših pravil. Eden od primerov so pravila EU o javnem naročanju, ki so namenjena spodbujanju preglednosti in čezmejnega pridobivanja del, proizvodov in storitev. Vendar zapletenost in razdrobljenost nekaterih od teh pravil javne kupce odvrata od uporabe celotnega nabora orodij, podjetja pa od čezmejnega sodelovanja na razpisih ter ne omogočata izkoriščanja priložnosti za strateške naložbe v okviru javnih naročil.

Zagotavljanje jasnih in harmoniziranih pravil je še posebej pomembno v ključnih strateških sektorjih, kot je obramba. Glede na geopolitične razmere je nujno poenostaviti in uskladiti obstoječa pravila ter postopke, da bi odpravili razdrobljenost evropskega obrambnega trga, olajšali potrebne naložbe in dolgoročno okrepili pripravljenost evropske obrambne industrije. Da bi to dosegli, kot je določeno v beli knjigi o prihodnosti evropske obrambe Pripravljenost 2030, morajo države članice množično vlagati v obrambne zmogljivosti in nabaviti obrambne sisteme, da bi zapolnile kritične vrzeli v zmogljivostih. Za obrambni trg EU so značilni pomanjkanje ekonomije obsega, nacionalni akterji, ki pogosto oskrbujejo predvsem svoje domače trge, dolgoročno nezadostno vlaganje, neučinkovitost in odvisnost od dobaviteljev iz tretjih držav¹⁸. Vzpostavitev v celoti delujočega vseevropskega trga za obrambno opremo, na katerem države članice zaupajo javnim naročilom, podizvajalskim pogodbam in nakupom iz drugih držav članic, kot to počnejo same, bi zagotovila dostop do obrambnih proizvodov ter sestavnih in nadomestnih delov ter zanesljivost oskrbe v času krize. To bo prispevalo k večji evropski varnosti, obrambnim zmogljivostim in avtonomiji. Poleg tega so za oblikovanje vodilnih trgov potrebna skupna in čezmejna javna naročila. V postopku revizije direktive EU o javnih naročilih za obrambo in občutljivo varnostno opremo, načrtovanem za leto 2026, se bo upoštevalo priporočilo iz kompasa za konkurenčnost, da bi začeli dajati prednost evropskim proizvodom, kar je mogoče uveljaviti le na delujočem vseevropskem trgu za obrambno opremo, ki bo omogočal enake konkurenčne pogoje in pošteno konkurenco med podjetji EU.

V gradbenem sektorju pomanjkanje harmoniziranih necenovnih meril pri javnih naročilih EU ustvarja negotovost in veliko upravno breme za podjetja, ki želijo sodelovati na razpisih v več državah. Medtem ko so nekatere države članice uvedle zahteve za zmanjšanje emisij ogljika za ključne materiale, kot sta jeklo in cement, so se druge države omejile na prostovoljna priporočila brez specifičnih ciljev ali z različnimi specifičnimi cilji. Ta nedoslednost podjetjem, zlasti MSP, ki ponujajo nizkoogljikne proizvode, otežuje vodenje razpisnih postopkov in izkoriščanje priložnosti na različnih trgih.

Ukrepi:

- sprejetje zbirnih svežnjev za poenostavitev, da se zmanjša nepotrebno breme za zaščito učinkovitega izvajanja ciljev politike, kot sta zbirni sveženj za digitalno področje, namenjen racionalizaciji in poenostavitvi nekaterih elementov digitalnega pravnega reda EU, in zbirni sveženj za olajšanje izpolnjevanja obveznosti v zvezi z razširjeno odgovornostjo proizvajalca (v teku),
- preverjanja konkurenčnosti v fazi ocene učinka za zagotovitev skladnosti enotnega trga in nadaljnjih inovacij (v teku),

¹⁸ Kot je navedeno v skupni beli knjigi o prihodnosti evropske obrambe Pripravljenost 2030 (JOIN(2025) 120), bo prvi korak predstavitev predloga za zbirni sveženj do junija 2025.

- pregled nacionalnih in evropskih agencij na področju enotnega trga z namenom učinkovite uporabe prava (prvo četrtoletje leta 2026),
- revizija okvira za javna naročila za centralizacijo in racionalizacijo njegovih razdrobljenih in zapletenih določb ter vključitev uporabe trajnostnosti, odpornosti, socialnih meril in, v nekaterih tehnologijah in strateških sektorjih, meril dajanja prednosti evropskim proizvodom pri javnih naročilih EU ob hkratnem zagotavljanju konkurenčnih razpisov (2026),
- v skladu z revizijo okvira za javna naročila, revizija direktive o javnih naročilih za obrambo in občutljivo varnostno opremo¹⁹ za poenostavitev in harmonizacijo pravil in postopkov za javna naročila za obrambo ter upoštevanje morebitnega dajanja prednosti evropskim proizvodom (2026).

2. Pomanjkanje odgovornosti držav članic na enotnem trgu

Podjetja in državljani EU nenehno poročajo o nacionalnih pravilih, ki nesorazmerno omejujejo temeljne svoboščine, zagotovljene s Pogodbama, ali ustvarjajo gospodarsko škodljive ovire na enotnem trgu. V nacionalnih pravilih se pogosto nezadostno upoštevajo načela in pravni okviri EU. Države članice ustvarjajo tudi ovire in razdrobljenost enotnega trga zaradi pomanjkljivega prenosa, nepravilnega, po nepotrebnem različnega ali obremenjujočega izvajanja prava EU (čezmerno prenašanje).

Skupna odgovornost in dajanje politične prednosti enotnemu trgu ter izvrševanju njegovih pravil sta pomembnejša kot kdaj koli prej. Komisija zato poziva države članice, naj v uradu predsednika vlade ali predsednika države imenujejo šerpo za enotni trg na visoki ravni, ki bo pristojen za vse dele državnega uprave. Šerpa bi moral spodbujati uporabo pravil enotnega trga ter imeti dejavno vlogo pri preprečevanju in odpravljanju nacionalnih regulativnih in upravnih ovir na enotnem trgu. Šerpe bi morale med seboj sodelovati tudi pri pospeševanju odpravljanja ovir na enotnem trgu. Da bi se olajšalo sodelovanje, bo izvršni podpredsednik Komisije, pristojen za enotni trg, ali njegov predstavnik pozval šerpe za enotni trg na visoki ravni, naj se redno sestajajo.

Potrebna je tudi politična okrepitev za nadaljnjo krepitev vloge projektne skupine za uveljavljanje pravil enotnega trga²⁰. Letno politično srečanje na visoki ravni, na katerem se bodo zbrali ministri držav članic, pristojni za enotni trg, šerpe za enotni trg na visoki ravni in izvršni podpredsednik Komisije, pristojen za enotni trg, bo strateško usmerjalo delo projektne skupine za uveljavljanje pravil enotnega trga in zagotavljalo politično podporo za izvajanje skupno opredeljenih rešitev za odpravo ovir²¹.

¹⁹ Direktiva 2009/81/ES.

²⁰ Projektna skupina za uveljavljanje pravil enotnega trga združuje službe držav članic in Komisijo ter se osredotoča na odpravo konkretnih ovir, ki omejujejo svoboščine enotnega trga za državljane ter podjetja in samozaposlene v EU, ki želijo izkoristiti prednosti enotnega trga. Za več informacij o projektni skupini za uveljavljanje pravil enotnega trga glej poglavje 5. Uveljavljanje spoštovanja pravil enotnega trga in [namensko spletišče projektne skupine za uveljavljanje pravil enotnega trga](#).

²¹ Člani projektne skupine za uveljavljanje pravil enotnega trga na primer še niso uspeli prepričati svojih kolegov iz pristojnih institucij, naj uvedejo zadostno število dobrih praks, s katerimi bi vsem podjetjem olajšali odprtje bančnega računa v njihovi državi članici. Trenutno je od petih dobrih praks na državo članico skupaj uvedenih 40 %, 22 % jih je v obravnavi, 24 % pa ne bo obravnavanih (za preostalih 13 % podatki niso na voljo). Politično srečanje na visoki ravni bi moralo zagotoviti večjo uporabo predlaganih rešitev.

Nihče ne more učinkoviteje preprečiti nastanka novih ovir na enotnem trgu kot države članice. Za zagotavljanje skladnosti nacionalnih predpisov s pravili enotnega trga že v začetni fazi ter ustvarjanje pogojev, v katerih lahko državljani in podjetja v celoti izkoristijo prednosti enotnega trga, so odgovorne države članice. Enotni trg je pomembnejši kot kdaj koli prej, prav tako pa tudi temeljite ocene sorazmernosti vseh osnutkov nacionalnih pravil in boljša uporaba mehanizmov obveščanja na ravni EU²². Vendar je v obdobju 2022–2024 približno 15 % uradnih obvestil o nacionalnih pravilih ali njihovih osnutkih vzbudilo pomisleke Komisije, da bi lahko ustvarila ovire ali razdrobila enotni trg, kar je privedlo do dialogov med Komisijo in zadevnimi državami članicami²³. Države članice so pozvane k sodelovanju s Komisijo, da bi zagotovile, da se obstoječi mehanizmi v celoti izkoristijo in da se izvede zanesljiva ocena sorazmernosti osnutkov nacionalnih ukrepov, s čimer bi se Komisiji, drugim državam članicam in deležnikom omogočila učinkovita izmenjava v zgodnji fazi, da bi se preprečil nastanek nesorazmerne nove ovire. Poleg tega bo Komisija ocenila, ali so bila področja, za katera doslej ni veljala obveznost uradnega obveščanja, bolj razdrobljena na enotnem trgu in ali odsotnost obveznosti uradnega obveščanja znatno ovira nemoteno delovanje enotnega trga. Komisija bo konec leta 2026 ocenila stanje in se na podlagi tega odločila, ali bo predlagala zakonodajne ukrepe za zapolnitev vrzeli in okrepitev upravljanja preprečevanja.

Komisija bo v poročilo o stanju pravne države vključila tudi razsežnost enotnega trga ter sodeluje z državami članicami in deležniki pri obravnavanju vprašanj pravne države, ki vplivajo na podjetja, zlasti MSP, ki poslujejo čezmejno.

Država članica uvede sistem certificiranja za podjetnike, ki želijo namestiti opremo za energijo iz obnovljivih virov ali izboljšati energijsko učinkovitost stavb, da bi prejemniki teh storitev prejeli javnofinančno pomoč. V zadnjih letih so bili uvedeni različni ukrepi javne pomoči za prenovo stavb in namestitev opreme za energijo iz obnovljivih virov, ki pogosto zahtevajo, da delo izvede podjetnik s tem posebnim potrdilom. Tako je takšno potrdilo postalo pogoj za dostop do znatnega dela trga prenove stavb v tej državi članici. Sistem certificiranja vsebuje več pogojev, ki presegajo pogoje, harmonizirane v direktivi o energiji iz obnovljivih virov, in podjetjem, ki nimajo sedeža v tej državi članici, povzročajo velike težave pri dostopu.

Ukrepi:

- sklic prvega srečanja šerp za enotni trg na visoki ravni (četrto četrletje leta 2025),
- organizacija prvega letnega političnega srečanja projektne skupine za uveljavljanje pravil enotnega trga na visoki ravni (četrto četrletje leta 2025),
- priprava predloga akta o preprečevanju ovir na enotnem trgu (tretje četrletje leta 2027, po potrebi na podlagi ocene delovanja obstoječih preventivnih orodij).

3. Zapleteno ustanavljanje in poslovanje podjetij

Ustanovitev in delovanje podjetij po vsej EU ostajata zapletena in draga zaradi razdrobljenosti pravnih pravil v državah članicah. Podjetja, zlasti zagona, opozarjajo na razdrobljenost pravil po vsej EU in poudarjajo, da postopki za ustanavljanje podjetij in vlaganje vanje niso dovolj digitalni, enostavni in hitri, kar podjetjem preprečuje uspešno širitev v EU. Obetavna možnost, ki jo odločno zagovarjata Enrico Letta in Mario Draghi v svojih poročilih,

²² Za več informacij o preventivnih orodjih glej poglavje 5. Uveljavljanje spoštovanja pravil enotnega trga.

²³ Na podlagi statističnih podatkov Komisije o uradnih obvestilih v skladu z direktivo o preglednosti enotnega trga (Direktiva (EU) 2015/1535) in direktivo o storitvah (Direktiva 2006/123/ES).

bi bila vzpostavitev 28. pravne ureditve²⁴, ki bi podjetjem omogočala poslovanje na enotnem trgu: to bi omogočilo ambicije in inovacije. Na evropski ravni bo 28. pravna ureditev zagotovila enoten sklop pravil, po možnosti na progresiven in modularen način. Vključevala bi pravni okvir EU za podjetja, ki bi temeljil na privzetih digitalnih rešitvah, podjetjem pa bi pomagal premagati ovire pri ustanavljanju in poslovanju na enotnem trgu. V ta namen bo poenostavila veljavna pravila in znižala stroške neuspeha z obravnavanjem posebnih vidikov na ustreznih področjih prava, vključno z insolvenčnim, delovnim in davčnim pravom. V njej bo preučena možnost, da se podjetjem omogoči hitrejša ustanavljanje v Evropi, po možnosti v 48 urah, v skladu z vizijo Enrica Lette za „evropski kodeks poslovnega prava“.

Prenos podjetij na novo generacijo podjetnikov ustvarja priložnosti in ohranja delovna mesta. Prenos podjetja – predaja podjetja novemu lastniku, pogosto z novim vodstvom – je lahko zapleten in mora biti v skladu s posebnimi predpisi posamezne države članice. Obseg prenosov podjetij v Evropi se povečuje, vendar okvir za prenose podjetij obstoječih izzivov ne obravnava v zadostni meri²⁵.

Podjetje z rastočim poslovanjem se odloči vzpostaviti stalno prisotnost v treh drugih državah članicah, da bi pritegnilo lokalne stranke. V ta namen mora najprej oceniti in razumeti nacionalno pravo gospodarskih družb v posamezni državi članici, sprejeti drugačno nacionalno pravno obliko za vsako podjetje in prilagoditi organizacijsko strukturo vsakega podjetja, da bo izpolnjevala nacionalne zahteve. Če so jezikovne ovire in razlike v pravnem sistemu države članice velike, bo podjetje morda moralo najeti zunanega svetovalca ali odvetnika, kar bo povzročilo znatne zamude, stroške in upravno breme, zlasti za MSP.

Ukrepa:

- določitev skupnih pravil za olajšanje digitalne ureditve podjetij in njihovega poslovanja na enotnem trgu (zakonodajni predlog o „28. pravni ureditvi“ – prvo četrletje leta 2026),
- revizija priporočila Komisije o prenosih podjetij²⁶ (četrto četrletje leta 2025).

4. Priznavanje poklicnih kvalifikacij

Enotni trg zagotavlja edinstven okvir za kroženje ljudi z njihovimi spretnostmi in kvalifikacijami. Hitrejša priznavanje poklicnih kvalifikacij olajša državljanom delo v drugih državah članicah, ponudnikom storitev pa čezmejno poslovanje. Pravo EU določa, da države članice vzajemno priznavajo poklicne kvalifikacije, pridobljene v drugi državi EU, ki so potrebne za stalno opravljanje reguliranih storitev. Da bi EU ostala konkurenčna na svetovni ravni, mora okrepiti svoje zmogljivosti za privabljanje in zadržanje talentov, ki lahko pomagajo zapolniti pomanjkanje strokovno usposobljene delovne sile na trgu dela. Vendar se državljani tretjih držav še vedno soočajo s pomembnimi ovirami pri delu v poklicih, za katere so usposobljeni.

Dolgotrajni in zapleteni postopki priznavanja državljanom EU preprečujejo opravljanje poklica v drugih državah članicah. To jih lahko potisne v nižje kvalificirane vloge in poslabša

²⁴ Kompas za konkurenčnost za EU (COM(2025) 30 final).

²⁵ Ocena okvirnih pogojev za prenose podjetij v državah članicah, mreža odposlancev za MSP, <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/60694>.

²⁶ 94/1069/ES: Priporočilo Komisije z dne 7. decembra 1994 o prenosu malih in srednjih podjetij.

učinek sedanjih demografskih trendov na trg dela. Digitalni procesi lahko pospešijo postopke priznavanja, ki prepogosto še vedno temeljijo na papirnih dokumentih. V skladu z nedavnim poročilom Evropskega računskega sodišča sta samo dve državi članici zagotovili popolnoma elektronske postopke priznavanja ali uporabo elektronske pošte, ne da bi zahtevali dodatne fizične dokumente²⁷.

Postopki avtomatičnega priznavanja omogočajo hitrejšo in učinkovitejšo priznavanje poklicnih kvalifikacij, vendar je njihovo področje uporabe omejeno na le nekaj poklicev, zlasti na področju zdravstvenih storitev. Razširitev področja uporabe postopkov avtomatičnega priznavanja z instrumenti, kot so obstoječi skupni okviri za usposabljanje, lahko pripomore k hitrejšemu in učinkovitejšemu priznavanju poklicnih kvalifikacij. V sporočilu o uniji spretnosti²⁸ je bila napovedana pobuda za prenosljivost spretnosti za odpravo ovir za mobilnost delavcev.

Specializirano inženirsko podjetje ni zaposlilo visoko usposobljenega tehnika iz druge države članice čez mejo zaradi dolgotrajnih postopkov priznavanja in zahteve po overjenih prevodih vrste dokumentov, ki potrjujejo kvalifikacije, pridobljene v matični državi tehnika.

Ukrepi:

- preučitev zakonodaje EU za odpravo ovir za mobilnost delavcev,
- pospešitev in povečanje učinkovitosti postopkov za priznavanje poklicnih kvalifikacij z večjo uporabo digitalnih orodij (četrto četrletje leta 2026),
- olajšanje priznavanja poklicnih kvalifikacij z razširitvijo shem avtomatičnega priznavanja, na primer prek skupnih okvirov za usposabljanje (četrto četrletje leta 2026),
- preučitev zakonodaje EU za določitev skupnih pravil za priznavanje in potrjevanje kvalifikacij in spretnosti državljanov tretjih držav (četrto četrletje leta 2026).

5. Dolge zamude pri določanju standardov, ki negativno vplivajo na inovacije in konkurenčnost

Standardi²⁹ so utelešenje inovacij in so v središču odpornega, zelenega in digitalnega enotnega trga. Zagotavljajo pravno varnost, olajšujejo dostop do novih tehnologij in povečujejo svetovno konkurenčnost podjetij EU. Vendar se naš okvir za standardizacijo težko prilagaja potrebam trga in politike, zlasti glede pravočasnosti, vključenosti in dostopa do standardov. Podjetja se soočajo z neobstojem ali zapoznelo razpoložljivostjo harmoniziranih standardov, kar povzroča stroške in negotovost, ovira njihovo konkurenčnost in upočasnjuje uvajanje novih tehnologij na enotnem trgu. Komisija si bo prizadevala, da bo okvir EU za harmonizirane standarde primeren za prihodnost, in sicer s pregledom uredbe o standardizaciji. S tem se bosta povečala hitrost in prožnost postopka standardizacije, zagotovil postopek, ki ga usmerjajo deležniki, z uravnoveženim sodelovanjem deležnikov, zlasti zagonskih podjetij, MSP, civilne družbe in akademskih krogov, izboljšal dostop do standardov in okrepila vloga EU kot svetovne določevalke standardov. to bo prispevalo tudi k učinkovitemu delovanju

²⁷ Evropsko računsko sodišče: „Priznavanje poklicnih kvalifikacij“; Posebno poročilo 10/2024.

²⁸ COM(2025) 90 final.

²⁹ Tj. harmonizirani standardi in drugi evropski standardi, ki podpirajo pravo EU.

zakonodajnega okvira EU za proizvode, ki je v središču enotnega trga. Tesno povezovanje standardizacije s prizadevanji Unije na področju raziskav in inovacij, vključno z osnovnimi merskimi enotami, določenimi v pobudi za meroslovje, je namenjeno prostemu pretoku storitev in proizvodov.

Medtem bo zbirni sveženj, sprejet skupaj s to strategijo, Komisiji omogočil, da v primerih, ko sedanji sistem standardizacije ne zagotavlja rezultatov, določi skupne specifikacije, ki jih lahko podjetja uporabijo za dokazovanje skladnosti s pravnimi zahtevami.

Podjetje razvija najsodobnejše sisteme brezpilotnih zrakoplovov, ki morajo od leta 2023 izpolnjevati pravne zahteve glede zasnove, proizvodnje, vzdrževanja in delovanja. Komisija je evropske organizacije za standardizacijo pozvala, naj razvijejo harmonizirane standarde za pomoč podjetjem pri izpolnjevanju teh zahtev. Vendar je bil do zdaj razvit le eden, sedem pa jih je še vedno v pripravi. Zaradi neobstoja teh standardov je moralo podjetje izvesti dražje ugotavljanje skladnosti, kar je povzročilo pravno negotovost in upravno breme. Te stroške bi bilo sicer mogoče vložiti v inovacije.

Ukrepi:

- Komisiji omogočiti, da po potrebi določi skupne specifikacije (predlog za zbirni sveženj, sprejet skupaj s strategijo),
- pregled uredbe o standardizaciji (zakonodajni predlog – drugo četrtoletje leta 2026).

6. Razdrobljena pravila o pakiranju, označevanju in odpadkih

Oznake proizvodov potrošnikom zagotavljajo pomembne informacije o varnosti, trajnostnosti in prehranski vrednosti. Vendar različne nacionalne zahteve, povezane z označevanjem, otežujejo trgovanje na enotnem trgu. Različne zahteve silijo proizvajalce, da razvijejo več različic proizvoda za različne trge ali da proizvode pri čezmejnem trgovanju ponovno označijo ali celo prepakirajo. Zaradi vse večjega števila zahtev za označevanje se povečuje tudi zapletenost informacij, ki se zagotavljajo potrošnikom.

Pravila o označevanju morajo uravnotežiti potrebo po jasnem razumevanju s strani potrošnikov s potrebo po zmanjšanju tržnih ovir in bremena za industrijo. Za to ravnotežje si bo prizadevalo več pobud. Nova uredba o embalaži in odpadni embalaži določa uvedbo harmoniziranega označevanja embalaže za sortiranje s strani potrošnikov, ki bo natančneje določeno z izvedbenimi akti. Komisija bo pregledala uredbo o označevanju tekstilnih izdelkov, da bi pojasnila veljavna pravila, odpravila razdrobljenost in omogočila zeleno premijo s popolnoma harmonizirano in celovito vsebino označevanja na fizični in digitalni etiketi. Dolgoročno je digitalno označevanje, ki temelji na nosilcu podatkov, kot je koda QR, rešitev za poenostavitev dostopa do etiket za potrošnike in za olajšanje skladnosti za gospodarske subjekte, čeprav bi morale biti bistvene informacije, kot so varnostna navodila, še vedno natisnjene na proizvodu. Digitalne etikete bodo del digitalnega potnega lista izdelka³⁰ kot digitalni vsebnik za informacije v zvezi s proizvodi, kot je že predvideno na primer v novi uredbi o gradbenih proizvodih.

³⁰ Digitalni potni list izdelka je bil prvič uveden z uredbo o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke. Uporabljal se bo kot nosilec digitalnih informacij in bo dostopen z uporabo kode QR, nameščene na proizvod, s čimer bo odpravljena potreba po obsežni papirni dokumentaciji. Njegovo tehnično uvajanje je v teku in pričakuje se, da bo za prve kategorije proizvodov začel veljati leta 2026. Več informacij je na voljo v poglavju o digitalizaciji.

Vzpostaviti moramo enotni trg za odpadke. Glavni namen shem razširjene odgovornosti proizvajalca je od proizvajalcev zahtevati, da krijejo stroške ravnanja z izrabljenimi izdelki in tako prispevajo k recikliranju in krožnosti. Vendar so nekatere značilnosti shem razširjene odgovornosti proizvajalca postale ena od ovir, o katerih podjetja, ki poslujejo čezmejno v EU, najpogosteje poročajo. Čeprav sheme razširjene odgovornosti proizvajalca pogosto izhajajo iz zakonodaje EU, je pomanjkanje enotnosti načel in zahtev privedlo do velike raznolikosti teh shem, vzpostavljenih v državah članicah, regulativne zapletenosti in velikega upravnega bremena za podjetja. Zlasti za MSP so nacionalne zahteve glede registracije in poročanja, vključno z obveznostjo ločenega imenovanja pooblaščenih zastopnikov za vsako državo članico, v kateri proizvajalec daje proizvode na trg, resnična ovira za poslovanje v Evropi. Poleg tega je omejen razvoj vseevropskih meril za prenehanje statusa odpadka in stranskega proizvoda, ki določajo pogoje, pod katerimi snovi ali predmeti prenehajo biti odpadki in se lahko štejejo za proizvode, povzročil razdrobljenost enotnega trga za odpadke, sekundarne materiale in stranske proizvode. Države članice so neusklajeno sprejele nacionalna ali regionalna merila za prenehanje statusa odpadka, zato njihovo priznavanje med državami članicami ni enostavno. Čezmejne pošiljke odpadnih surovin v obrate za recikliranje in sekundarnih surovin v EU je treba dodatno olajšati in pospešiti z odpravo te razdrobljenosti. Krožnost proizvodnih procesov ovira tudi neharmonizirana opredelitev stranskih proizvodov na ravni EU.

Za prodajo opreme za razsvetljavo v EU mora podjetje hkrati izpolnjevati obveznosti razširjene odgovornosti proizvajalca v treh kategorijah: embalaža, električna in elektronska oprema ter baterije. Za prodajo v treh velikih državah članicah mora podjetje pridobiti 16 različnih registracij za sheme razširjene odgovornosti proizvajalca, pri čemer mora sodelovati z 10 različnimi organi, slediti dolgotrajnim, ločenim postopkom z različnimi zahtevami ter plačevati ločene upravne pristojbine in pristojbine za registracijo. Po registraciji se za vsako shemo uporabljajo različne obveznosti poročanja in pogostost poročanja.

Ukrepi:

- harmonizacija pravil o označevanju s sektorsko zakonodajo in olajšanje uvajanja rešitev za digitalno označevanje z digitalnim potnim listom izdelka (postopna uvedba digitalnega potnega lista izdelka, vključno z morebitno vključitvijo s pregledom novega zakonodajnega okvira v drugem četrtnem letu 2026),
- odprava neupravičenih zahtev za pooblaščenih zastopnike iz shem razširjene odgovornosti proizvajalca in zmanjšanje obveznosti poročanja, vključno z njihovo omejitvijo na letno poročanje (predlog za zbirni sveženj – četrto četrtno leto leta 2025),
- odprava razdrobljenosti, ki jo povzročajo heterogene nacionalne sheme razširjene odgovornosti proizvajalca, z nadaljnjo harmonizacijo, poenostavitvijo in digitalizacijo, vključno z digitalno točko „vse na enem mestu“ za informacije, registracijo in poročanje (v okviru zakonodajnega predloga akta o krožnem gospodarstvu³¹ – četrto četrtno leto leta 2026),
- reforma meril za prenehanje statusa odpadka in stranskega proizvoda ter zagotovitev bolj harmoniziranega in racionaliziranega okvira na enotnem trgu za prenehanje statusa odpadka in doseg statusa stranskega proizvoda. Olajšanje sprejetja meril za

³¹ Priprava akta o krožnem gospodarstvu bo podprta z razpravami v okviru dialoga o čisti industriji o krožnosti s posebnim poudarkom na enotnem trgu.

prenehanje statusa odpadka na ravni EU in omogočenje sprejetja takih meril za prednostne odpadne surovine. Olajšanje čezmejnih pošilk odpadnih surovin za recikliranje (v okviru zakonodajnega predloga akta o krožnem gospodarstvu – četrto četrletje leta 2026).

7. Zastarela harmonizirana pravila o proizvodih in neskladnost proizvodov

Zakonodajni okvir EU za proizvode je pomembna prednost enotnega trga, saj harmonizirana pravila omogočajo dajanje širokega nabora proizvodov na trg ob hkratnem varstvu potrošnikov. Temelji na (i) harmonizirani zakonodaji o proizvodih, ki temelji na načelih (tako imenovani novi zakonodajni okvir)³², skupaj s (ii) sistemom standardov, ki olajšuje dokazovanje skladnosti in podpira inovacije, ter (iii) sistemom nadzora trga, ki zagotavlja skladnost in varstvo potrošnikov. Ti stebri politike zagotavljajo enake konkurenčne pogoje z močno konkurenco, ki pripravlja temelje za dolgoročno evropsko konkurenčnost. Določa tudi strukturo pobud politike, kot sta digitalizacija in zeleni prehod. Čeprav se je ta okvir izkazal za uspešnega, ga je treba izboljšati³³. Prvič, za zagotovitev usklajenega in učinkovitega odziva na ravni EU na tvegane proizvode so potrebni racionalizirani zaščitni postopki, ki zagotavljajo hitro izvrševanje po vsej Uniji, ko se v kateri koli državi članici ugotovijo tveganja. Za boljšo obravnavo neustreznih praks je treba uvesti jasne in natančne zahteve ter pravočasne postopke za priglase organe za ugotavljanje skladnosti. Drugič, novi zakonodajni okvir trenutno ne določa odgovornosti gospodarskih subjektov, vključenih v krožnost proizvodov. Tako pojasnilo bi olajšalo skladnost in podaljšalo življenjski cikel proizvodov. Nazadnje, v zakonodaji EU o proizvodih morajo biti v celoti sprejete digitalne rešitve. Sedanje zanašanje na tradicionalno papirno dokumentacijo je zastarelo. Digitalni potni list izdelka bo v prihodnosti omogočal dostop do vseh bistvenih dokumentov, ki se zahtevajo v skladu z zakonodajo EU o proizvodih.

Čeprav okvir za proizvode olajšuje nemoteno kroženje proizvodov na enotnem trgu, ga je treba zaščititi pred zlorabami. Zaradi velikega obsega proizvodov, ki vstopajo na evropski trg iz zunanjega sveta, s carinskimi kontrolami in kontrolami tržnega nadzora ni mogoče zagotoviti popolne skladnosti. Carinski organi, ki so prva obrambna linija na meji, so preobremenjeni, zlasti zaradi uvoza prek e-trgovanja, ki predstavlja 97 % vseh carinskih deklaracij³⁴. Tudi sistem za nadzor trga³⁵, ki je druga obrambna linija in prav tako spada v pristojnost držav članic, je prav pod ogromnim pritiskom³⁶. Eksponentna rast količine proizvodov iz tretjih držav, ki so nevarni, ponarejeni ali neskladni, lahko povzroči resna

³² Novi zakonodajni okvir temelji na dveh ključnih pravnih aktih iz leta 2008: Sklepu št. 768/2008/ES, v katerem je določen model za zakonodajo EU o proizvodih, in Uredbi (ES) št. 765/2008, ki je bila leta 2019 dopolnjena in delno nadomeščena z uredbo o nadzoru trga. V Uredbi (ES) št. 765/2008 so določena pravila za akreditacijo in oznako CE. 29 zakonodajnih aktov, ki so usklajeni s tem modelom, ureja različne kategorije proizvodov, kot so igrače, razstreliva, medicinski pripomočki, merilni instrumenti, gnojila, pomorska oprema, brezpilotni zrakoplovi in baterije. Novi zakonodajni okvir podpira približno 80 % industrijske proizvodnje in 74 % proizvodnje znotraj EU.

³³ Ocena novega zakonodajnega okvira (SWD(2022) 364).

³⁴ Sporočilo Komisije o celovitem naboru orodij EU za varno in trajnostno e-trgovanje (COM(2025) 37 final).

³⁵ Sistem ureja Uredba (EU) 2019/1020 o nadzoru trga. Organi za nadzor trga so v sodelovanju s carinskimi organi odgovorni za preverjanje proizvodov in uveljavljanje skladnosti v vseh državah članicah EU. Organi sodelujejo prek sistema SafetyGate (za nevarne neživilske proizvode) in sistema ICSMS (za nadzor trga neživilskih proizvodov) pri odkrivanju in odstranjevanju nevarnih proizvodov.

³⁶ Po podatkih EU o nadzoru je bilo leta 2024 v EU uvoženih 4,6 milijarde pošilk majhne vrednosti (do 150 EUR). To je skoraj dvakrat več kot leta 2023 (2,4 milijarde) in trikrat več kot leta 2022 (1,4 milijarde).

tveganja za varnost in zdravje potrošnikov, negativno vpliva na okolje ter postavlja zakonita podjetja v slabši položaj. Tudi sami potrošniki navajajo nezanesljive spletne prodajalce kot enega največjih izzivov, s katerimi se soočajo pri spletnem nakupovanju. V nekaterih sektorjih študije kažejo, da je do 100 %³⁷ proizvodov na nekaterih platformah za e-trgovanje neskladnih. Sedanji sistem za nadzor trga nima dovolj virov in strokovnega znanja ter je preveč strukturno razdrobljen, da bi se lahko učinkovito spoprijel s temi izzivi.

Sposobnost združevanja sredstev, izmenjave obveščevalnih podatkov in določanja prednostnih nalog je ključna za ciljno usmerjanje na najbolj škodljive proizvode. Cilj še nedokončane carinske reforme je najprej obravnavati te izzive z novim carinskim organom, vozliščem carinskih podatkov EU in prilagojenimi pravili za uvožene pakete v okviru e-trgovanja, da se zagotovijo enaki konkurenčni pogoji, zlasti z odpravo oprostitve plačila dajatve v višini 150 EUR za uvoz. Potekajo tudi razprave o morebitni pristojbini za carinske postopke, da bi se obravnavali naraščajoči stroški nadzora skladnosti majhnih pošilk s pravili EU. Prav tako je treba na ravni EU upravljati nadzor trga, zagotoviti sistematično usklajevanje in usmerjanje ter povečati in združiti zmogljivosti in strokovno znanje vseh organov za nadzor trga po vsej EU. Zlasti bi morali razmisliti o nadzoru trga na ravni EU na strateških prednostnih področjih, predvsem v zvezi z uvozom iz tretjih držav prek e-trgovanja, kjer ukrepi, ki jih sprejmejo posamezne države članice, morda ne bodo zadostovali.

Med proizvodi, navedenimi na dobro znani veliki platformi za e-trgovanje so bili med kontrolo, ki jo je izvedla potrošniška organizacija, skoraj vsi proizvodi, ki so bili preskušeni v kategorijah, kot so čelade, kozmetika, igrače in pripomočki, sveče in gobice, električni in povezani proizvodi, nevarni, niso vsebovali zahtevanih informacij, kot so varnostna navodila ali sezname sestavin, in/ali so vsebovali napačne trditve.

Ukrepa:

- sprejetje učinkovitih ukrepov za povečanje skladnosti proizvodov z izkoriščanjem sinergij z zmogljivostmi EU in nacionalnih carinskih organov ter organov za nadzor trga ter morebitno ustanovitvi organa EU za nadzor trga (od tretjega četrtnetja leta 2025),
- posodobitev zakonodajnega okvira za proizvode z namenom izkoriščanja digitalizacije, spodbujanja krožnega gospodarstva in krepitev zaščitnih ukrepov (pregled novega zakonodajnega okvira – morebitni zakonodajni predlog – drugo četrtnetje leta 2026)

8. Omejevalni in različni nacionalni predpisi o storitvah

Stroge regulativne in upravne omejitve utrujejo dolgotrajne tržne strukture ter zavirajo inovacije, širitev in poslovne priložnosti. Direktiva o storitvah prispeva k zmanjševanju ovir³⁸, vendar predpisi držav članic še naprej omejujejo dostop do približno 5 700 storitvenih dejavnosti, ki zajemajo približno 22 % delovne sile EU³⁹. Ureditev dostopa do storitvene dejavnosti je lahko upravičena zaradi izpolnjevanja legitimnih ciljev splošnega interesa, kot sta javno zdravje in varnost. Vendar veliko število in vrsta reguliranih storitev ter dejstvo, da so

³⁷ BEUC. *Under the Microscope: Tests of Temu Products by Consumer Groups* (Pod drobnogledom: preskusi proizvodov s Temuja s strani potrošniških skupin), 2025.

³⁸ Evropska komisija (2021), *Mapping and assessment of legal and administrative barriers in the services sector* (Popis in ocena pravnih in upravnih ovir v storitvenem sektorju).

³⁹ Evropska komisija: *Zbirka podatkov o reguliranih poklicih*.

nekatero storitve regulirane le v eni ali nekaj državah članicah, potrjujejo jasen potencial držav članic za zmanjšanje regulativnega bremena, da bi olajšale čezmejno trgovino in naložbe. Z 10-odstotnim zmanjšanjem ovir za trgovino s storitvami bi se bruto dodana vrednost EU povečala za 0,5 %⁴⁰, število novih projektov neposrednih tujih naložb pa za 4 do 21 %⁴¹.

Razlike v nacionalnih zahtevah za izdajo dovoljenj in potrdil otežujejo zagotavljanje storitev v drugih državah članicah. Nacionalni pogoji za zahteve za izdajo dovoljenj in potrdil se, četudi temeljijo na pravu Unije, zelo razlikujejo, kar v praksi otežuje medsebojno priznavanje dovoljenj ali potrdil. Z uskladitvijo osnovnih pogojev za navedene zahteve, ki temeljijo na pravu Unije, bi se zmanjšala regulativna razdrobljenost in ponudniku storitev, ki ima dovoljenje v eni državi članici, olajšalo zagotavljanje storitev v drugih državah članicah, ne da bi moral v teh državah članicah ponovno pridobiti dovoljenje ali potrdilo.

Obveznosti podjetij in podjetnikov, da imajo sedež v državi članici, ki ni njihova matična država, so birokratske in povezane z visokimi stroški. Države članice od ponudnikov storitev iz EU ne bi smele zahtevati, da imajo sedež na njihovem ozemlju, saj lahko začasno opravljajo čezmejne storitve. Vendar države članice to možnost včasih omejijo in ponudnike storitev v praksi obravnavajo, kot da imajo sedež na njihovem ozemlju. Podjetja potrebujejo pravno varnost glede svoje pravice do opravljanja začasnih čezmejnih storitev, ne da bi morala imeti sedež v drugih državah članicah.

Država članica zavrne začasno opravljanje storitev veterinarja s sedežem v sosednji državi, kar pomeni, da ta veterinar ne more zdraviti živali na kmetijah v bližini svojega sedeža samo zato, ker so te kmetije na drugi strani meje.

Ukrepa:

- začetek pobude za lažje zagotavljanje vseevropskih storitev s strani ponudnikov, ki imajo dovoljenje ali so certificirani v eni državi članici na podlagi prava EU, po možnosti vključno z uskladitvijo takih sistemov dovoljenj in certificiranja (drugo četrtoletje leta 2026),
- priprava pravnih smernic in priporočil za države članice, da se zagotovi jasnost glede pravice do začasnega čezmejnega opravljanja storitev (drugo četrtoletje leta 2026).

9. Obremenjujoči postopki za začasno napotitev delavcev

Čezmejno opravljanje storitev pogosto vključuje mobilnost podjetnikov in njihovega osebja. Začasna napotitev delavcev je sestavni del svobode opravljanja storitev na enotnem trgu. Leta 2023 se je število čezmejnih delavcev povečalo na 1,8 milijona, število napotitev pa na 5,5 milijona. Namen zakonodaje EU je zaščititi pravice napotenih delavcev, hkrati pa olajšati svobodo opravljanja storitev in spodbujati pošteno konkurenco. Obstaja jasna potreba po zaščiti napotenih delavcev v tveganih sektorjih, na primer v gradbeništvu ali kmetijstvu. V podporo zaščiti napotenih delavcev zakonodaja EU državam članicam omogoča, da naložijo

⁴⁰ Inštitut IFO: „Building a Stronger Single Market: Potential for Deeper Integration of the Services Sector within the EU“ (Oblikovanje močnejšega enotnega trga: potencial za tesnejše povezovanje storitvenega sektorja v EU); *Econpol Policy Report* 52/2024.

⁴¹ Jungmittag, A., in Marschinski, R. (2023): „Service trade restrictiveness and foreign direct investment – Evidence from greenfield FDI in business services“ (Omejevanje trgovine s storitvami in neposredne tuje naložbe – dokazi iz novih neposrednih tujih naložb v poslovne storitve). *The World Economy*, 46(6), 1711–1758.

upravne obveznosti, kot so obveznosti predložitve izjave o napotitvi delavcev, kadar je to upravičeno in sorazmerno. Vendar se vsi napoteni delavci (npr. usposobljeni strokovnjaki, kot so inženirji in tehniki, ki montirajo in vzdržujejo stroje ali vodstveno osebje) ne soočajo z enakimi tveganji.

Raznolikost nacionalnih zahtev glede izjav, tako po naravi (na papirju ali v digitalni obliki) kot po vsebini (vrsta in število podatkovnih točk), je prispevala k zapletenosti za podjetja in napotene delavce ter razdrobila enotni trg. Deležniki redno opozarjajo na zapletenost pravil o napotitvi kot oviro za zagotavljanje čezmejnih storitev⁴². Upravni stroški, ki nastanejo zaradi zapletenosti določb o napotitvi (brez sektorja cestnega prometa), so ocenjeni na 477–635 milijonov EUR na leto⁴³. Da bi zmanjšala upravno breme za ponudnike storitev, je Komisija novembra 2024 sprejela predlog uredbe o javnem vmesniku, povezanem z informacijskim sistemom za notranji trg, za izjavo o napotitvi delavcev. Javni vmesnik bi tudi olajšal učinkovito spremljanje skladnosti z zakonodajo EU, namenjeno zagotavljanju pravic napotenih delavcev, in podpiral upravno sodelovanje med državami članicami. Evropski parlament in Svet EU naj zaključita pogajanja o predlogu Komisije, ki bi pomenil korak k manj številnim in bolj harmoniziranim upravnim zahtevam za napotitev. To pobudo za poenostavitev spremljajo prizadevanja za okrepitev izvrševanja zakonodaje.

Evropski organ za delo podpira države članice in socialne partnerje pri uporabi pravil o napotitvi z usklajevanjem in podpiranjem usklajenih in skupnih inšpekcijskih pregledov, zagotavljanjem informacij in podpore pri zaposlovanju za delavce in podjetja, pomočjo pri ukrepanju proti neprijavljenemu delu, posredovanjem v čezmejnih sporih in olajševanjem rešitev. Evalvacija, ki jo trenutno izvaja Evropski organ za delo, kaže, da obstajajo možnosti za izboljšave v zvezi z uspešnostjo agencije, vendar je ugotovljeno, da bi nekatere omejitve mandata lahko vplivale na potencial Evropskega organa za delo. Ciljno usmerjene spremembe bi lahko okrepile Evropski organ za delo, vključno z njegovo učinkovitostjo in uspešnostjo, kot so večje pristojnosti za ravnanje s podatki ter boljše sodelovanje z državami članicami in socialnimi partnerji, vključno z zagotavljanjem informacij ter njegovo vlogo v razmerju do državljanov tretjih držav, ki prebivajo v EU.

Poleg tega je projektna skupina za uveljavljanje pravil enotnega trga opredelila politike pametne napotitve, s katerimi nekatere države članice izjave in druge upravne zahteve osredotočajo na tvegane sektorje ter iz teh zahtev izvzemajo zelo kratkotrajne napotitve⁴⁴.

Za delavce, ki so začasno napoteni v drugo državo članico, velja socialno zavarovanje v državi zaposlitve. Napoteni delavci morajo predložiti dokazilo o prispevku v sistem socialne varnosti svoje matične države (prenosni dokument A1). Postopki za dokazovanje in preverjanje pravic socialne varnosti so lahko zamudni in upravno obremenjujoči zaradi zanašanja na fizično prisotnost in fizične dokumente. Revizija uredb o koordinaciji sistemov socialne varnosti, o kateri se trenutno pogajata sozakonodajalca, bi morala privedi do poenostavitve postopkov, sozakonodajalca pa se spodbuja, naj zaključita dolgotrajna pogajanja. S sistemom elektronske izmenjave informacij o socialni varnosti (EESSI) je že olajšana izmenjava med nosilci socialne varnosti. Na podlagi nedavne digitalizacije postopka prijave za prenosni

⁴² [Zbirno poročilo o posvetovalnih dejavnostih v zvezi s strategijo za enotni trg.](#)

⁴³ SWD(2024) 258 final.

⁴⁴ Za več podrobnosti glej [Poročilo skupine za uveljavljanje pravil enotnega trga za obdobje 2023–2024.](#)

dokument A1 v okviru enotnega digitalnega vstopnega mesta bi lahko evropska izkaznica socialnega zavarovanja prinesla dodatno poenostavitev, saj bi omogočila digitalno preverjanje potrdil o socialni varnosti, vključno s prenosnim dokumentom A1, ter zmanjšala tveganje napak in goljufij.

Srednje veliko inženirsko podjetje, dejavno na področju tehnologije avtomatizacije, namešča, vzdržuje in popravlja svoje stroje po vsej EU, pri čemer mora vsako leto predložiti 3 500 izjav o napotitvi. Napoteni delavci so visoko usposobljeni in dobro plačani inženirji in tehniki, ki so napoteni le za nekaj dni naenkrat. Obremenjujoči postopki, zlasti glede na veliko raznolikost nacionalnih zahtev in postopkov za prijavo, ovirajo opravljanje čezmejnih storitev in povzročajo znatno upravno breme.

Ukrepi:

- nadaljnje zagotavljanje podpore sozakonodajalcema za zaključek pogajanj o:
 - reviziji uredb (ES) št. 883/2004 in 987/2009 o koordinaciji sistemov socialne varnosti,
 - predlogu za javni vmesnik za izjavo o napotitvi delavcev (COM(2024) 531 final);
- začetek izvajanja svežnja o pravični mobilnosti delovne sile (2026), ki med drugim vključuje:
 - predlog za evropsko kartico socialnega zavarovanja na podlagi tekočih pilotnih dejavnosti,
 - predlog za okrepitev Evropskega organa za delo (ELA), vključno s pregledom njegovega mandata,
 - preučitev ukrepov za olajšanje čezmejnega opravljanja storitev ob hkratnem varstvu pravic delavcev.

10. Ozemeljske omejitve dobave

Ozemeljske omejitve dobave v maloprodajnem in veleprodajnem segmentu enotnega trga omejujejo izbiro potrošnikov in prispevajo k znatnim razlikam v cenah v EU, zlasti za vsakodnevno potrošniško blago. Ozemeljske omejitve dobave so omejitve, ki jih uvedejo nekateri veliki proizvajalci in ki trgovcem na drobno močno otežujejo ali onemogočajo nakup proizvodov v eni državi članici in njihovo nadaljnjo prodajo v drugi. To škoduje čezmejnemu poslovanju in je v nasprotju z obljubo enotnega trga, da bo potrošnikom prinesel izbiro in cenovno konkurenco⁴⁵. Čeprav je konkurenčno pravo učinkovito orodje za kaznovanje takih praks, kadar so rezultat dogovorov ali enostranskih ravnanj prevladujočih gospodarskih subjektov⁴⁶, številne od teh praks ne spadajo na njegovo področje uporabe, zlasti kadar so rezultat enostranskih praks velikih proizvajalcev, ki nimajo prevladujočega položaja v smislu

⁴⁵ V neodvisni študiji, ki je bila leta 2020 izvedena za Evropsko komisijo, je bilo z določeno stopnjo negotovosti ocenjeno, da bi lahko potrošniki v primeru ozemeljskih omejitev dobave prihranili do 14,1 milijarde EUR na leto pri nakupu nekaterih proizvodov. Prenos teh možnih koristi na potrošnike bo med drugim odvisen od ravni konkurence na maloprodajnih trgih.

⁴⁶ Komisija je 23. maja 2024 družbi Mondelez naložila globo v višini 337,5 milijona EUR zaradi oviranja čezmejne trgovine s čokolado, piškoti in kavnimi izdelki. Pred tem je Komisija leta 2019 družbi AB InBev naložila globo v višini 200 milijonov EUR zaradi omejevanja čezmejne prodaje piva.

konkurenčnega prava. Komisija bo pretehtala potrebne ukrepe za odpravo takih omejitev dobave s strani pomembnih akterjev na trgu, kadar te povzročajo neupravičene razlike v cenah, ki jih ni mogoče pojasniti z objektivnimi dejavniki, kot so regulativne razlike ali razlike v stroških med državami članicami. Tudi drugi ukrepi, na primer na področju označevanja, vključeni v to strategijo, bodo pripomogli k obravnavi ozemeljske omejitve dobave, saj lahko razdrobljena nacionalna pravila olajšajo te prakse.

Velik proizvajalec živil z blagovno znamko prodaja enak proizvod v več državah, vendar je v nekaterih državah proizvod veliko cenejši kot v drugih, te razlike pa ni mogoče pojasniti z obdavčitvijo ali stroški dela. Veriga supermarketov, ki je dejavna tudi v teh državah, želi proizvod kupovati v državi, kjer je cenejši, in ga po nižji ceni prodajati tudi v drugih državah. Proizvajalec nato preneha dobavljati proizvod supermarketom v državi z nižjo ceno, da bi preprečil prodajo proizvoda po nizki ceni v drugih državah in tako ohranil umetno razliko v ceni med državami.

Ukrep:

- razvoj orodij za ukrepanje proti neupravičenim ozemeljskim omejitvam dobave, da se zajamejo primeri, ki niso zajeti v konkurenčnem pravu, kot so enostranska ravnanja velikih proizvajalcev (predlog – četrto četrletje leta 2026).

Poglavje 2. Spodbujanje evropskih trgov storitev

Gospodarstvo EU je storitveno gospodarstvo, vendar je enotni trg storitev še vedno zelo slabo razvit. Storitve predstavljajo približno 75 % BDP EU, večina delovnih mest v EU pa je ustvarjenih na področju storitev⁴⁷. 40 % dodane vrednosti proizvodov EU predstavljajo storitvene vsebine. Vendar trgovina s storitvami znotraj EU s 7,6 % BDP EU ni večja od trgovine s storitvami s tretjimi državami, kar potrjuje, da enotni trg storitev nikakor ne dosega vseh zmožnosti⁴⁸. Kljub napredku je približno 60 % ovir za storitve enake vrste kot pred 20 leti⁴⁹. Zato je potreben nov pristop.

Velika raznolikost storitev v gospodarstvu omejuje učinkovitost enotnega pristopa horizontalne politike, medtem ko so poslovni razlogi za trge integriranih storitev še posebej močni v nekaterih storitvenih sektorjih. Poslovne storitve predstavljajo 7 % BDP EU in so si v državah članicah zelo podobne, vendar se njihova ureditev med državami članicami še vedno zelo razlikuje. Maloprodajne storitve predstavljajo 12 % BDP EU, medtem ko trgi ostajajo nacionalni in je zanje značilna nizka produktivnost. Gradbeništvo predstavlja 11 % BDP EU, vendar se čezmejno trguje le z 1 % gradbenih storitev, saj gradbeni trgi še naprej delujejo vzdolž nacionalnih meja. Učinkovite poštno storitve so v središču enotnega trga in omogočajo čezmejno gospodarsko dejavnost. Druge storitve pa so pogosto lokalne narave in je manj verjetno, da se z njimi trguje čezmejno.

Nov pristop sektorske politike lahko enotnemu trgu storitev prinese novo dinamiko. Obstoječi pristop horizontalne politike bodo dopolnjevale sektorske pobude za storitve, ki bodo osredotočene na storitvene sektorje, ki so najpomembnejši za dvojni prehod in bi lahko prinesli

⁴⁷ Nacionalni računi in BDP – Statistics Explained. Vir: Eurostat.

⁴⁸ Evropska komisija: Letno poročilo o enotnem trgu in konkurenčnosti za leto 2025 (COM(2025) 26 final).

⁴⁹ Evropska komisija, *Single Market Economic Paper: 30 years of Single Market – Taking stock and looking ahead* (30 let enotnega trga – pregled stanja in pogled v prihodnost), december 2022.

največjo gospodarsko dodano vrednost ter nadomestili različna nacionalna pravila, ki ustvarjajo pravno razdrobljenost.

Zagotavljanje nemotenega in učinkovitega čezmejnega opravljanja storitev, povezanih z industrijo, kot so montaža, vzdrževanje in popravila, je ključno za evropski predelovalni sektor. Ker se predelovalna industrija vse bolj usmerja v ostoritvenje – vključevanje rešitev za proizvode in storitve –, deležniki izražajo pomisleke, da regulativne ovire, kot so obremenjujoče zahteve glede napotitve delavcev, predhodna preverjanja, predhodne izjave o storitvah in različni standardi varnosti pri delu, ovirajo nemoteno čezmejno opravljanje storitev, kot so montaža, vzdrževanje in popravila, kar negativno vpliva na industrijsko konkurenčnost.

Poslovne storitve so med najbolj reguliranimi storitvami v nekaterih državah članicah, vendar ne v vseh. Med 5 700 reguliranimi poklici so številne poslovne storitve, kot so pravne, računovodske in davčne svetovalne storitve, ki vplivajo na celotno gospodarstvo. Z 10-odstotnim zmanjšanjem ovir za storitve bi se bruto dodana vrednost EU na področju poslovnih storitev povečala za 0,8 %⁵⁰.

Omejevalna in raznolika ureditev gradbenih storitev zavira ponudbo cenovno dostopnih in energetske učinkovite stanovanj ter razvoj infrastrukture. Deležniki izražajo pomisleke glede omejitev poklicne mobilnosti zaradi velikega števila reguliranih poklicev v sektorju in zapletenega vzajemnega priznavanja poklicnih kvalifikacij; pomanjkljivega vzajemnega priznavanja nacionalnih spričeval ter dokazil o usposobljenosti na področjih, kot so zdravje in varnost, energijska učinkovitost in okolje. Omejena razpoložljivost zavarovanja odgovornosti v čezmejnih primerih dodatno otežuje čezmejno opravljanje storitev in je vprašanje, ki zahteva tržne rešitve. Z 10-odstotnim zmanjšanjem ovir pri gradbenih storitvah bi se bruto dodana vrednost EU povečala za 0,5 %⁵¹. Poleg tega se za projekte prostorskega načrtovanja, gradnje in prenove pogosto uporabljajo zapleteni, počasni in razdrobljeni postopki izdaje dovoljenj, ki se po EU zelo razlikujejo. To zavira potencial delujočega enotnega trga, ki bi lahko hitro in v velikem obsegu zagotovil cenovno dostopna stanovanja.

Konkurenčnost trgovine na drobno zavirajo številne omejitve pri ustanavljanju trgovin in njihovem poslovanju. Številne od teh omejitev je mogoče upravičiti z legitimnimi cilji javne politike, kot sta prostorsko načrtovanje in ohranjanje vitalnosti mestnih središč. Vendar morajo biti sorazmerne, saj lahko nekatere ustvarijo ovire za vstop na trg ter negativno vplivajo na konkurenco, produktivnost in inovacije. Z 10-odstotnim zmanjšanjem ovir pri maloprodajnih storitvah bi se bruto dodana vrednost EU povečala za 0,6 %⁵².

Povpraševanje po poštnih storitvah v EU se že več let zmanjšuje, medtem ko trg za dostavo paketov zaradi močnega e-trgovanja še naprej raste. Zaradi zmanjšanja obsega poštnih storitev so se močno zvišali stroški dostave pisemskih pošilk, pojavila pa so se tudi vprašanja o pogostosti dostave. Ker naj bi se digitalizacija družbe in rast e-trgovanja nadaljevali, je treba nameniti pozornost storitvam dostave pošte in paketov, da se zagotovijo enaki konkurenčni pogoji za udeležence na trgu, poveča preglednost cen in podprejo pravice potrošnikov. Reforma poštnega regulativnega okvira EU bo osredotočena na dostavo kot

⁵⁰ Inštitut IFO: „Building a Stronger Single Market: Potential for Deeper Integration of the Services Sector within the EU“ (Oblikovanje močnejšega enotnega trga: potencial za tesnejše povezovanje storitvenega sektorja v EU); *Econpol Policy Report* 52/2024.

⁵¹ Prav tam.

⁵² Prav tam.

storitev ter bo državljanom in podjetjem zagotovila dostavo po vsej EU po dostopnih cenah, hkrati pa se bo z njo spodbujala poštena konkurenca na trgih dostave in povečalo varstvo potrošnikov.

Več kot trideset let po njegovi vzpostavitvi enotni trg še vedno ni dokončno oblikovan, kar zadeva telekomunikacije ter energetske, prometne in finančne storitve, zato potrebujemo drzne in nujne ukrepe, da bi to dosegli. Sektorske politike na področju storitev so že razvite, vendar se ta proces nadaljuje.

Namen nedavne strategije Komisije za Unijo prihrankov in naložb je izboljšati način, na katerega finančni sistem EU usmerja prihranke v produktivne naložbe ter zagotoviti boljše finančne priložnosti za varčevalce EU in boljši dostop do kapitala za podjetja EU⁵³. V tem okviru je Komisija ustvarila nov kanal za zbiranje informacij o novih ali obstoječih ovirah za povezovanje finančnih trgov in prosti pretok kapitala⁵⁴ ter začela posvetovanje z deležniki, da bi zbrala povratne informacije o ovirah za povezovanje finančnih trgov⁵⁵. Vendar tudi razlike v nacionalnem pravu, vključno s pravom vrednostnih papirjev, pravom gospodarskih družb, davčnim pravom in insolvenčnim pravom, ter v učinkovitosti upravnih in sodnih postopkov ustvarjajo upravno breme in ovire za čezmejne naložbe. Za vzpostavitev učinkovitega enotnega trga finančnih storitev bi bila potrebna tudi prizadevanja držav članic za odpravo teh ovir.

Storitve, povezane z energijo podpirajo učinkovito proizvodnjo, distribucijo in uporabo energije v EU ter čisti prehod. Podpirajo sodobno infrastrukturo omrežij, shranjevanja ter digitalnih inverterjev in števec, ki so potrebni za resnično energetske unije, in so od nje odvisni. Kot je bilo napovedano v akcijskem načrtu za cenovno dostopno energijo⁵⁶, bo s prihodnjim svežnjem za evropska omrežja zagotovljena podpora za širitev in posodobitev omrežij in povezovalnih daljnovodov, kar zahteva in omogoča širitev trga energetskih storitev. Doseganje naših ciljev glede medsebojnih povezav je bistveno za združevanje energetskih trgov ter zagotavljanje odporne in konkurenčne energetske unije. Storitve za energijsko učinkovitost so ključne za doseganje podnebnih ciljev ter znižanje stroškov za potrošnike in podjetja, Komisija pa bo podpirala podjetja, ki zagotavljajo take storitve, da bi razširila svoje dejavnosti, tudi prek jamstvenih shem EU z EIB. Prihodnji energetski sveženj za državljane bo poleg tega zagotovil podporo za rast storitev, povezanih z energijo, kot je izboljšanje energijske učinkovitosti stavb. Poleg tega bo v beli knjigi preučeno, kako poglobiti povezovanje trga električne energije ter kako okrepiti okvir upravljanja in ga prilagoditi odločitvam čezmejnega pomena, s čimer bo zagotovljena tudi dodatna podpora za trg storitev, povezanih z energijo.

Evropski **telekomunikacijski sektor** je še vedno razdrobljen vzdolž nacionalnih meja, operaterji in potrošniki v EU pa ne morejo v celoti izkoristiti potenciala enotnega trga. Danes je na trgu po vsej Evropi več kot 100 operaterjev. Poleg tega so za skupno pot do 6G potrebni dodatni spekter, bolj harmonizirano načrtovanje in okviri. Hiter tehnološki in tržni razvoj odpira nove možnosti za zagotavljanje čezmejnih storitev in lahko zahteva bolj harmoniziran okvir, na primer v zvezi s satelitskimi storitvami, da se v celoti izkoristijo prednosti. Da bi se

⁵³ COM(2025) 124 final.

⁵⁴ Za več podrobnosti glej [kanal](#), napovedan v sporočilu o Uniji prihrankov in naložb (COM(2025) 124 final).

⁵⁵ [Targeted consultation on integration of EU capital markets \(Ciljno usmerjeno posvetovanje o povezovanju kapitalskih trgov EU\)](#), 2025 – Evropska komisija).

⁵⁶ COM(2025) 79 final.

spoprijeli s temi izzivi in zagotovili, da bo imela Evropa digitalna omrežja, primerna za prihodnost, ter varno in odporno infrastrukturo, je treba posodobiti veljavni regulativni okvir. Za prehod na infrastrukturo v oblaku in umetno inteligenco je potreben boljši dostop do varne, hitre in zanesljive povezljivosti.

Kot je opisano v **akcijskem načrtu za celino umetne inteligence**, bo v aktu o razvoju računalništva v oblaku in umetne inteligence preučena vzpostavitev skupnega trga za zmogljivosti in storitve v oblaku, da bi se zagotovila vzpostavitev resničnega evropskega enotnega trga za storitve v oblaku in spodbudil vstop bolj raznolikega nabora ponudnikov storitev v oblaku na trg.

Za dokončno oblikovanje resničnega **enotnega trga prevoznih storitev EU** bo potrebno odpraviti nepotrebne preostale tehnične ovire, ki vplivajo na različne načine prevoza. Za izvajanje načrta EU za železnice za visoke hitrosti bo na primer potreben napredek pri utrjevanju sistema EU za upravljanje železniškega prometa, da bi se povečala zmogljivost in zagotovila nemotena interoperabilnost. Z izboljšanjem in široko uporabo interoperabilnih digitalnih orodij bi se morale zmanjšati upravno breme, povezano z zagotavljanjem usklajenosti z zakonodajo. Boljša izmenjava informacij in podatkov na področju prometa bi omogočila odpravo papirnih dokumentov. Digitalna orodja lahko tudi poenostavijo evropska potovanja in turizem, saj potnikom omogočajo nakup vozovnic brez papirja. Z odpravo obstoječih ovir, da se omogoči čezmejno licenciranje storitev, ki se zagotavljajo s povezanimi in avtomatiziranimi vozili, ter zagotavljanjem popolnoma zaupanja vredne povezljivosti med vozili in infrastrukturo z uskladitvijo tehničnih specifikacij za sodelovalne inteligentne prometne sisteme (C-ITS) se bo okrepil naš enotni trg storitev mobilnosti. Omogočanje, da čezmejni najem avtomobilov postane bolj izvedljiv in cenovno dostopen za državljane, je še en način za okrepitev našega enotnega trga storitev in turizma ob hkratnem izboljšanju učinkovitosti prometnega sistema. Komisija bo predvidela tudi ukrepe za uporabo pravil in načel enotnega trga EU v sektorju taksijev in najetih zasebnih vozil.

Ukrepi:

- predlaganje zakona o gradbenih storitvah za zmanjšanje ovir za čezmejni dostop do trga storitev gradnje in montaže (četrto četrletje leta 2026),
- sodelovanje z državami članicami za poenostavitev postopkov izdaje dovoljenj in načrtovanja za povečanje ponudbe stanovanj v okviru evropskega načrta za cenovno dostopna stanovanja in evropske strategije za gradnjo stanovanj (prvo četrletje leta 2026),
- začetek izvajanja pobude za olajšanje čezmejnega opravljanja storitev, povezanih z industrijo, kot so storitve montaže, vzdrževanja in popravil (četrto četrletje leta 2025),
- izdaja smernic in priporočil državam članicam za odpravo nepotrebnih predpisov, ki ovirajo naložbe in trgovino na področju reguliranih poslovnih storitev (prvo četrletje leta 2026),
- priprava smernic za države članice o sorazmernosti njihove ureditve maloprodaje (četrto četrletje leta 2026),

- predlaganje novega akta EU o dostavi, ki bo nadomestil direktivo o poštnih storitvah in uredbo o čezmejnih paketnih pošiljkah (zakonodajni predlog – četrto četrletje leta 2026),
- predlaganje akta o digitalnih omrežjih za poenostavitev pravnega okvira in spodbujanje dokončnega oblikovanja enotnega telekomunikacijskega trga (četrto četrletje leta 2025),
- začetek izvajanja pobude za enotno digitalno rezervacijo in izdajo vozovnic za železniški prevoz (četrto četrletje leta 2025),
- začetek izvajanja pobude za brezpapirno mobilnost potnikov in blaga (četrto četrletje leta 2026),
- začetek izvajanja pobude o čezmejnem najemu avtomobilov (tretje četrletje leta 2025),
- zagotovitev harmoniziranega izvajanja in izvrševanja obstoječega horizontalnega pravnega okvira (direktiva EU o storitvah⁵⁷) (v teku).

Poglavje 3. MSP na enotnem trgu

Tako kot državljani EU bi morala biti tudi evropska MSP le v zares izjemnih primerih podvržena „kontrolam potnih listov“ na enotnem trgu. Da bi imela MSP koristi od posebnih ukrepov za MSP v državah članicah, se od njih običajno *ne bi smelo* zahtevati, da se „kvalificirajo“ ali dokazujejo svoj status. Komisija skupaj s to strategijo izdaja enostavno in nebirokratsko spletno orodje, ki je na voljo v vseh jezikih EU in s katerim se na podlagi samoocene ustvari identifikacijska oznaka MSP⁵⁸. V duhu upravne poenostavitve bi se morala v primerih, ko je potrebna identifikacija MSP, pravila sklicevati na to orodje. Poleg tega bi bilo treba skrbno preučiti, ali bi bilo treba od MSP v utemeljenih okoliščinah zahtevati dodatno dokazilo o statusu (na primer, ko zaprosijo za financiranje, namenjeno MSP).

MSP je treba olajšati „potovanje“ po enotnem trgu, zlasti v obmejnih regijah. Komisija bo uporabila mrežo odposlancev za MSP za sodelovanje z državami članicami pri nadaljnjem spodbujanju ukrepov, ki podpirajo in olajšujejo dejavnost MSP v čezmejni trgovini. Ovire in prepreke na enotnem trgu še posebej vplivajo na MSP⁵⁹, ki imajo manj finančnih in človeških virov za spoprijemanje z njimi. Čeprav 3,6 % MSP že izvažajo blago v druge države EU⁶⁰, bi jih to lahko počelo še veliko več⁶¹. 73 % hitro rastočih MSP namerava razširiti svojo dejavnost na domačem trgu, vendar jih le 24 % to načrtuje na enotnem trgu⁶². Stalni dialog z državami članicami in malimi podjetji je bistven za razvoj politik, ki podpirajo MSP in prispevajo k cilju zmanjšanja upravnega bremena za MSP za 35 %. Komisija bo zato bolje izkoristila potencial mreže odposlancev za MSP ob upoštevanju teh ciljev. Evropska podjetniška mreža z več kot 3 500 svetovalci bo še naprej razvijala ciljno usmerjene storitve svetovanja in povezovanja za

⁵⁷ Direktiva 2006/123/ES.

⁵⁸ [Orodje za samoocenjevanje MSP](#).

⁵⁹ Načelo enotnega trga iz pregleda stanja pobude „Small Business Act“ za Evropo ocenjuje uspešnost posameznih držav članic na tem področju.

⁶⁰ Eurostat (2022), [Statistika podjetij po velikostnih razredih in dejavnosti NACE Rev. 2, Trgovina po dejavnostih NACE Rev. 2 in velikostnem razredu podjetij](#).

⁶¹ [Letno poročilo o pregledu uspešnosti MSP za obdobje 2024/2025](#).

⁶² Flash Eurobarometer 559 „Zagonska podjetja, podjetja v razširitveni fazi in podjetništvo“ (v pripravi).

MSP, pri čemer se bo posebej osredotočila na boljše opozarjanje MSP na učinek nove zakonodaje in na pomoč MSP pri njeni uspešni uporabi.

Priprava zakonodaje, ki jo MSP lahko upoštevajo, zahteva resnično zavezanost načelu "najprej pomisli na male". Regulativne določbe se prepogosto spremenijo v upravno breme in višje stroške za MSP. Za boljše upoštevanje interesov MSP in blažilnih ukrepov je bilo razvito novo obvezno preverjanje MSP, ki se bo zdaj izvajalo v ocenah učinka Komisije za vse pobude, ki so bile označene kot pomembne za MSP⁶³. Poleg tega bi morali vsi oblikovalci pravil pri pripravi zakonodaje in pogajanjih o njej sistematično upoštevati in vključiti določbe, ki so prijazne do MSP. Določbe, ki so prijazne do MSP, so primeri dobre prakse pravnih klavzul, ki zajemajo vidike zakonodaje, ki vplivajo na poslovno okolje, so skupne več zakonodajnim aktom in so zasnovane tako, da MSP olajšajo praktično uporabo zakonodaje. Njihovo sistematično vključevanje v zakonodajo bo prispevala k učinkovitejšemu vključevanju potreb MSP ter zagotovilo stabilnejše in predvidljivejše poslovno okolje za MSP.

Evropski trg mora biti trg, na katerem se širitev spodbuja in nagraduje. MSP, ki po statusu in obsegu prerastejo v tako imenovana mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo (podjetja z 250–749 zaposlenimi), običajno izkazujejo hitro širitev, večjo inovacijsko zmogljivost in visoko sposobnost prilagajanja digitalni preobrazbi. Kljub temu se ta srednje velika podjetja še naprej soočajo s posebnimi ovirami, zlasti v zvezi z upravnim bremenom⁶⁴. Zato Komisija skupaj s to strategijo predstavlja uradno opredelitev malih podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo⁶⁵. Da bi se olajšala širitev podjetij znotraj in zunaj segmenta malih podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo, opredelitev izrecno omogoča družbam, ki jih podpirajo skladi tveganega kapitala in skladi zasebnega kapitala, da izkoristijo status malega podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo. Predlaga se, da se ta razvrstitev po potrebi upošteva tudi za MSP, kadar se opredelitev MSP uporablja za razvoj ciljno usmerjenega financiranja, blažilnih ukrepov ali koristi. Poleg tega bo Komisija te premisleke upoštevala pri preučevanju možnosti posodobitve opredelitve MSP⁶⁶. Sveženj za mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo vključuje tudi dva predloga za zbirni sveženj s prvim sklopom osmih direktiv in uredb za razširitev blažilnih ukrepov, ki so trenutno rezervirani za MSP, tudi na mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo, skupaj z dodatnimi ukrepi za poenostavitev.

Cilj je pomagati podjetjem, ki presegajo pragove iz opredelitve MSP, da odpravijo ovire, s katerimi se srečujejo pri prehodu. V drugem koraku bo Komisija zato upoštevala tudi potrebe malih podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo pri ustreznih ocenah in revizijah, na primer v zvezi z direktivo o javnem naročanju in uredbo o standardizaciji. V tretjem koraku bodo mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo obravnavana v prihodnjih predlogih Komisije, zlasti v načrtovanem zbirnem svežnju za digitalno področje, ki bo med drugim zajemal akt o umetni inteligenci, akt o podatkih, akt o upravljanju podatkov in direktivo o odprtih podatkih. Komisija bo potrebe malih podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo upoštevala tudi v prihodnji zakonodaji, ki bo vplivala na sektorje, v katerih so mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo močno zastopana, vključno z elektroniko, obnovljivimi viri

⁶³ Da bi Komisija zagotovila zakonodajo, ki je prijazna do MSP, je ustvarila [filter za MSP](#) (COM(2020) 103 final). V okviru tega procesa [mreža odposlancev za MSP](#) pregleda pobude EU, objavljene na portalu [Povejte svoje mnenje](#), in opredeli tiste, ki bi lahko vplivale na MSP.

⁶⁴ Sveženj pomoči za MSP (COM(2023) 535 final).

⁶⁵ C(2025) 3500.

⁶⁶ Priporočilo Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednje velikih podjetij.

energije, obrambo in vesoljem ter energetske intenzivnimi panogami⁶⁷, na primer v prihodnjem aktu o pospeševanju razogljičenja industrije, zbirnem svežnju za obrambo in aktu o vesolju. Nazadnje, mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo bodo posebej upoštevana tudi pri izvajanju nedavno sprejetih aktov, na primer uredbe o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke ali uredbe o embalaži in odpadni embalaži.

Z intenzivnejšo uporabo pravic intelektualne lastnine bi se izboljšal dostop MSP do financiranja, kar bi prispevalo k njihovi rasti na enotnem trgu. Varstvo intelektualne lastnine je ključno gonilo naložb v neopredmetena sredstva in močan tržni signal inovativnega potenciala MSP. Dokončno oblikovanje svežnja o patentih bi skupaj z vsemi državami članicami, ki sodelujejo v enotnem patentnem sistemu, močno pripomoglo k dokončnemu oblikovanju enotnega trga za intelektualno lastnino, kot je to že doseženo na področju blagovnih znamk, modelov in geografskih označb. Komisija bo izdala poročilo o delovanju enotnega patenta, hkrati pa izvajala ciljno usmerjene dejavnosti ozaveščanja, da bi vse države članice spodbudila k pridružitvi enotnemu patentnemu sistemu. V prihodnjem evropskem aktu o inovacijah ter strategiji za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi bodo predlagani konkretni ukrepi za vrednotenje intelektualne lastnine. Komisija bo skupaj z Uradom Evropske unije za intelektualno lastnino (EUIPO)⁶⁸ podaljšala „sklad za MSP“ do leta 2026 in po možnosti tudi do leta 2027 ter preučila možnost, da se vključijo tudi valorizacija, vrednotenje in komercializacija intelektualne lastnine ter geografske označbe za stroške, povezane z obrtnimi in industrijskimi izdelki.

Zahteve za poročanje o trajnostnosti se pogosto prenašajo na MSP. Čeprav zanje ne velja zakonodaja o trajnostnem financiranju ali zahteve glede skrbnega pregleda – kot sta direktiva o poročanju podjetij o trajnostnosti in direktiva o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti – MSP trdijo, da od svojih partnerjev prejemajo različne zahteve po istih informacijah o trajnostnosti. Z omejitvijo informacij, ki jih lahko večja podjetja zahtevajo od MSP v svoji vrednostni verigi za poročanje o trajnostnosti, se bo zmanjšalo breme za MSP. Cilj sprememb direktive o poročanju podjetij o trajnostnosti, ki jih je Komisija predlagala v okviru prvega zbirnega svežnja, je to doseči, ko bodo začele veljati. Da pa bi se zajelo obdobje do potrditve takih sprememb in zagotovila takojšnja jasnost za trg, bo do poletja 2025 objavljeno priporočilo Komisije o prostovoljnem standardu za MSP, ki ga je razvila Evropska svetovalna skupina za računovodsko poročanje.

MSP se srečujejo s težavami pri dostopu do možnosti trajnostnega financiranja. Komisija si bo prizadevala podpreti MSP na dva načina. Prvič, do poletja 2025 bo revidirala delegirani akt o obveznostih razkritja, ki dopolnjuje uredbo o taksonomiji, tako, da ne bo omejeval dostopa MSP do trajnostnega financiranja in bo preprečil posredno nalaganje nesorazmernih zahtev glede poročanja o trajnostnosti za MSP. Pri tej reviziji se bo obravnavala zlasti razlika v obsegu števca in imenovalca deleža zelenih sredstev. Drugič, na podlagi priporočil platforme za trajnostno financiranje⁶⁹ in ob upoštevanju jamstva za trajnostnost v okviru programa InvestEU, ki je ciljno usmerjeno na MSP, bo Komisija razvila racionaliziran pristop, ki bo MSP

⁶⁷ SWD(2025) 501 final.

⁶⁸ <https://www.euipo.europa.eu/sl>.

⁶⁹ Svetovanje MSP/poročilo platforme za trajnostno financiranje – „Streamlining sustainable finance for SMEs“ (Racionalizacija trajnostnega financiranja za MSP), uporabite to neposredno povezavo (Evropska komisija) na poročilo, marec 2025 https://finance.ec.europa.eu/publications/platform-sustainable-finance-report-streamlining-sustainable-finance-smes_en.

pomagal prostovoljno razkriti svojo okoljsko trajnostnost bankam in vlagateljem pri iskanju trajnostnega financiranja. Poleg tega bo Komisija ocenila, ali bi bile potrebne kakršne koli naknadne revizije delegiranega akta, da bi se finančnim akterjem in zlasti bankam dodatno olajšalo poročanje o tem, kako financirajo MSP, ki se ukvarjajo s trajnostnimi dejavnostmi.

Ukrepi:

- zagotovitev orodja za identifikacijo MSP, ki bo temeljilo na lastni izjavi in bo na voljo v vseh jezikih EU, da se bo po potrebi olajšalo dokazovanje statusa MSP (skupaj s strategijo za enotni trg),
- okrepitev mreže odposlancev za MSP, vključno s spodbujanjem prostovoljnega sprejetja ukrepov za spodbujanje čezmejne trgovine MSP, in prispevanjem k načrtu za zmanjšanje upravnega bremena (tretje četrletje leta 2025),
- objava primerov dobre prakse v zvezi z določbami, prijaznimi do MSP, ki jih je mogoče sistematično upoštevati pri pripravi osnutkov zakonodajnih aktov in pogajanjih (tretje četrletje leta 2025),
- sprejetje opredelitve malih podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo in zbirnega svežnja za mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo (skupaj s strategijo za enotni trg),
- podaljšanje obstoječega sklada za MSP, ki ga izvaja urad EUIPO, do leta 2026 in po možnosti tudi do leta 2027 (četrto četrletje leta 2025),
- sprejetje priporočila Komisije za „prostovoljni standard za MSP“, namenjen upravljanju zahtev glede trajnostnosti, ki jih MSP prejemajo od svojih partnerjev v vrednostni verigi in finančnih partnerjev (tretje četrletje leta 2025),
- razvoj poenostavljenega prostovoljnega pristopa za pomoč MSP pri izkazovanju njihovih prizadevanj za trajnostnost in izboljšanju njihovega dostopa do trajnostnega financiranja, vključno z oceno potrebe po spremembi delegiranega akta o obveznostih razkritja, ki dopolnjuje uredbo o taksonomiji, da bi lahko finančne institucije bolje odražale svoje dejavnosti financiranja teh MSP (prvo četrletje leta 2026/drugo četrletje leta 2026).

Poglavje 4. Digitalizacija enotnega trga

Za uspešno delovanje enotnega trga morajo države članice in EU delovati usklajeno: digitalna orodja to omogočajo in so bistvena za pametno izvajanje politike. Pomanjkanje sodelovanja med upravnimi organi na nacionalni in ravni EU ter prevzemanja skupne odgovornosti za vsakodnevno delovanje enotnega trga vodi v različne pristope in različno uporabo skupnih pravil, kar omejuje učinkovitost enotnega trga.

Glavni elementi učinkovitega in sodobnega regulativnega okvira vključujejo jasne in lahko dostopne spletne informacije o zahtevah, digitalno dostopne postopke in avtomatizirano poročanje. Vendar gospodarski subjekti težko dostopajo ali sploh ne morejo dostopati do informacij in opravljati upravnih formalnosti prek spleta. Tudi tam, kjer digitalni postopki obstajajo, državljanom in podjetjem digitalno izpolnjevanje regulativnih zahtev otežujejo težko razumljiva zakonodaja, oblike zapisa podatkov, ki niso strojno berljive, razdrobljeni informacijski sistemi in neučinkovita izmenjava podatkov.

EU potrebuje paradigmatški premik od enotnega trga, ki temelji na dokumentih, na enotni trg, ki temelji na podatkih. Preiti moramo z izmenjave papirnih dokumentov na

izmenjavo digitalnih podatkov. To pomeni avtomatizirano digitalno izmenjavo in sporočanje strukturiranih podatkov, ki podjetjem in javnim organom omogoča izmenjavo podatkov v realnem času, pri čemer se zapletena birokracija in sistemi skladnosti, ki temeljijo na dokumentih, nadomestijo z interoperabilnimi in varnimi rešitvami, ki temeljijo na podatkih. Ključno je, da se načelo digitalne pripravljenosti vključi v oblikovanje in izvajanje politike⁷⁰ ter s tem zagotovi, da so regulativne zahteve že od samega začetka oblikovane tako, da so digitalne, interoperabilne in poenostavljene⁷¹.

Podjetja je že mogoče ustanoviti in v poslovne registre vnašati informacije v celoti prek spleta, nova digitalna orodja, kot je potrdilo podjetja EU, tj. izkaznica podjetja EU, pa bodo dodatno zmanjšala bremena za podjetja⁷². Ti postopki in orodja temeljijo na sistemu povezovanja poslovnih registrov (BRIS), ki zagotavlja dostop do uradnih, zanesljivih in strojno berljivih informacij o podjetjih ter omogoča varno izmenjavo informacij med poslovnimi registri po načelu „samo enkrat“, in na evropskem enotnem identifikatorju za podjetja (EUID). Njihovo uvajanje in razvoj bosta bistvena za prihodnja prizadevanja za popolno digitalizacijo postopkov in zmanjšanje upravnih bremen za podjetja, tudi s prihodnjo povezavo z registri dejanskega lastništva in sistemi registrov insolventnosti EU ter nadaljnjo širitvijo uporabe EUID kot identifikatorja podjetij na različnih področjih politike.

Digitalna identiteta omogoča varen, čezmejni dostop do digitalnih storitev ter izmenjavo podatkov, atributov in poverilnic s pravnim učinkom po vsej EU. Popolno izvajanje evropskega okvira za digitalno identiteto in zlasti uvedba evropskih denarnic za digitalno identiteto konec leta 2026 sta bistvena za podporo varnim, zaupanja vrednim in čezmejnim digitalnim interakcijam za državljane in rezidente. S prihodnjo evropsko denarnico za podjetja bo vzpostavljena digitalna identiteta za gospodarske subjekte, ki bo, kar zadeva podjetja, temeljila na sistemih BRIS in EUID. Omogočila bo izmenjavo preverjenih podatkov in poverilnic ter pravno veljaven kanal za obveščanje, kar bo omogočilo nemoteno interakcijo z javnimi upravami in znižalo stroške zagotavljanja skladnosti z zakonodajo.

Enotno digitalno vstopno mesto zagotavlja dostop do informacij, storitev pomoči in upravnih postopkov po načelu „samo enkrat“ na enem mestu. Vendar razpoložljivost digitalnih javnih storitev za čezmejne uporabnike močno zaostaja za razpoložljivostjo za nacionalne uporabnike⁷³. Zato se državljani in podjetja še vedno soočajo z resnimi izzivi pri iskanju, pridobivanju in predložitvi dokumentov, ki jih zahtevajo organi v drugih državah članicah. Tehnični sistem po načelu „samo enkrat“ bo omogočil avtomatizirano izmenjavo dokumentov in podatkov med organi, ko se bo začel izvajati v praksi, pri čemer bo potrebno povezati več kot 80 000 pristojnih nacionalnih organov. Digitalizacija postopkov za izdajo dovoljenj v okviru akta o neto ničelni industriji in akta o kritičnih surovinah ter postopkov za izdajo dovoljenj za nekatere ponudnike storitev sta prvi prednostni nalogi v smislu zaporedja.

Medtem ko enotni digitalni portal in tehnični sistem po načelu „samo enkrat“ olajšujeta nemoten čezmejni dostop do informacij in postopkov, informacijski sistem za notranji trg

⁷⁰ Akt o interoperabilni Evropi je začel veljati aprila 2024 in bo omogočil zgodnje odkrivanje digitalno pomembnih zahtev ter uvedel obveznost ocenjevanja interoperabilnosti.

⁷¹ V sporočilu Komisije o enostavnejši in hitrejši Evropi (COM(2025) 47 final) je nadalje pojasnjeno, kako bodo načela pametne in digitalne izvedbe vključena v oblikovanje zakonodaje EU.

⁷² Direktiva (EU) 2019/1151 o digitalizaciji in Direktiva (EU) 2025/25 o nadgradnji uporabe digitalnih orodij in postopkov na področju prava družb.

⁷³ Primerjalna ocena e-uprave za leto 2024.

(IMI) izboljšuje usklajevanje in sodelovanje med organi držav članic. Izkoriščanje celotnega potenciala sistema IMI za lažje izvajanje politike vključuje razširitev dostopa do sistema IMI in izboljšanje interoperabilnosti. To bo vključevalo vzpostavitev splošnega portala IMI za večkratno uporabo, ki bo podjetja povezal s sistemom IMI, poskusno vzpostavitev vozlišča za obveščanje IMI in medsebojno povezovanje sistema IMI z drugimi sistemi.

Digitalni potni list izdelka bo postal glavno orodje za razkrivanje in izmenjavo informacij o proizvodih v vsej novi in revidirani zakonodaji o proizvodih. Digitalni potni list izdelka, ki je bil uveden z uredbo o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke, se bo uporabljal kot digitalni vsebnik za digitalne etikete, dokumentacijo o skladnosti, navodila in priročnike, nekatere varnostne informacije, tehnično dokumentacijo in druge informacije, ki se zahtevajo v skladu s pravom EU, ter je že vključen v več novih pravnih aktov EU. Dostop do teh informacij bo omogočil nosilec podatkov, pritrjen na proizvod, kot je koda QR. Prvi digitalni potni list za baterije naj bi se začel uporabljati leta 2027, orodje pa se bo postopoma uvajalo tudi za druge kategorije proizvodov. Cilj predlogov za zbirni sveženj o poenostavitvi, ki jih je Komisija sprejela skupaj s to strategijo, je narediti prve korake k uskladitvi zakonodaje EU o proizvodih z digitalno dobo, in sicer z omogočanjem, da so navodila za uporabo na voljo predvsem v elektronski obliki, in z digitalizacijo izjav o skladnosti. Popolna digitalizacija izjav o skladnosti in potrošniku prijazna digitalizacija navodil za uporabo v okviru zbirnega svežnja bosta omogočili hitro znižanje stroškov za gospodarske subjekte in organe.

S prihodnjo reformo novega zakonodajnega okvira bo v celoti uveden digitalni potni list izdelka, da se dokaže skladnost z zakonodajo EU o proizvodih. Ocenjena bo tudi možnost uporabe informacijske infrastrukture digitalnega potnega lista izdelka, da se podjetjem omogoči avtomatizirana ponovna uporaba podatkov z namenom poenostavitve poročanja in preverjanja s strani organov. Poleg tega bodo preučeni načini za digitalizacijo postopkov certificiranja proizvodov, s čimer bo zagotovljeno strukturirano in pregledno upravljanje ugotavljanja skladnosti, kar bo podjetjem in organom prihranilo čas in denar.

Oblike zapisa podatkov, ki niso strojno berljive, vodijo k manj učinkovitim in dražjim postopkom standardizacije. To otežuje MSP, da bi prispevala k razvoju standardov ter prepoznala in uporabljala ustrezne standarde. Razvoj strukturiranih, strojno berljivih oblik zapisa podatkov za standarde EU bo zagotovil večjo preglednost in podjetjem olajšal prispevanje k postopku standardizacije. V okviru revizije uredbe o standardizaciji bo ta strukturirana oblika zapisa podatkov postala pravilo, s čimer se bo povečala učinkovitost, izboljšala uporabnost standardov, znižali stroški in zmanjšalo upravno breme za podjetja, poleg tega pa bodo na voljo usposabljanja, ki bodo podjetjem pomagala pri prehodu na novo obliko.

Čeprav novi podatkovni prostor za javna naročila že prinaša koristi, je informacijski ekosistem enotnega trga za javna naročila še vedno razdrobljen, izmenjave podatkov pa so neučinkovite. To pomeni, da nacionalne podatkovne zbirke niso dovolj interoperabilne, zaradi česar je konkurenca manjša, dobavitelji pa morajo vedno znova predložiti iste informacije in dokazila. Kratkoročno bodo postopki za oddajo javnega naročila postali bolj standardizirani na podlagi tekoče zahteve Evropskega odbora za standardizacijo (CEN) za standardizacijo. V okviru revizije direktiv o javnem naročanju bi bilo treba načelo „samo enkrat“ vključiti v zakonodajo, da bi se podjetjem omogočilo sodelovanje pri javnih naročilih po vsej Evropi, ne da bi jim bilo treba večkrat predložiti iste informacije in dokazila. Digitalna avtentikacija bo uvedena tudi v postopkih javnega naročanja. Digitalno preobrazbo javne

uprave na področju gradbenih storitev bi bilo treba pospešiti z uporabo posebnih digitalnih orodij, kot je programska oprema za informacijsko modeliranje gradbenih objektov, v postopkih javnega naročanja.

Izdajanje elektronskih računov, ki je ključni digitalni dejavnik enotnega trga, zagotavlja takojšnje prihranke pri stroških z avtomatizacijo obdelave in izmenjave računov.

Elektronski računi omogočajo avtomatizacijo DDV in drugih obveznosti poročanja, na primer za poročanje o trajnostnosti ali carinske formalnosti. Zakonodaja EU o izdajanju elektronskih računov pri javnem naročanju spodbuja standard EU za izdajanje elektronskih računov, vendar je sprejetje izdajanja elektronskih računov med podjetji v EU omejeno, uporaba standarda EU za izdajanje elektronskih računov je malo razširjena, primanjkuje interoperabilnih rešitev in malo razširjena je tudi ponovna uporaba podatkov. Predviden je sklop ukrepov za zagotovitev interoperabilnosti in uvedbe evropskega standarda za izdajanje elektronskih računov in tehničnih specifikacij za e-dostavo, vključno s priporočilom Komisije za vključitev modula za izdajanje elektronskih računov v vse rešitve računovodske programske opreme in revizijo nacionalnih shem certificiranja. Hkrati se načrtuje poskusna ponovna uporaba podatkov o izdajanju elektronskih računov za poročanje o trajnostnosti in povečanje carinske preglednosti s povezovanjem podatkov o izdajanju elektronskih računov s carinskimi podatki v skladu z razvojem EU vozlišča carinskih podatkov.

Enotno digitalno vstopno mesto, tehnični sistem po načelu „samo enkrat“, digitalni potni list izdelka, izdajanje elektronskih računov, prihodnja evropska denarnica za podjetja, sistem povezovanja poslovnih registrov in evropski enotni identifikator za podjetja ter različne druge pobude za racionalizacijo izmenjave podatkov in digitalnega poročanja bodo skupaj vzpostavili povezan ekosistem digitalnih rešitev. Ta orodja so namenjena ustvarjanju sinergij, ki olajšujejo in poenostavljajo poslovanje v EU. Poleg izboljšanja vsakodnevne učinkovitosti za podjetja bo ta medsebojno povezan nabor digitalnih orodij spodbujal tudi večje gospodarsko povezovanje in inovacije po vsej Evropi.

Ukrepi:

- uvedba evropske denarnice za podjetja za enostavno in digitalno poslovanje v EU (zakonodajni predlog – četrto četrletje leta 2025),
- uvedba denarnic EU za digitalno identiteto v vseh državah članicah kot varnega, zanesljivega in zasebnega sredstva digitalne identifikacije za vse v Evropi (četrto četrletje leta 2026),
- revizija uredbe IMI za poenostavitev postopka za razširitev sistema IMI na nova področja (zakonodajni predlog – četrto četrletje leta 2026),
- digitalizacija izjav o skladnosti in nekatere druge dokumentacije o izdelkih (predlogi za zbirni sveženj skupaj s strategijo),
- sprememba zakonodaje EU za razširitev uporabe digitalnega potnega lista izdelka kot digitalnega vsebnika za informacije v zvezi s proizvodi (del revizije novega zakonodajnega okvira, drugo četrletje leta 2026) in zagotovitev njegove tehnične uvedbe,
- uvedba določb o digitalizaciji v revidiranem pravnem okviru za standardizacijo in javna naročila (drugo in četrto četrletje leta 2026),
- revizija pravnega reda na področju izdajanja elektronskih računov pri javnem naročanju s preoblikovanjem obstoječe direktive v uredbo in uvedbo obveznega

standarda EU za izdajanje elektronskih računov pri javnem naročanju (četrto četrletje leta 2026).

Poglavje 5. Uveljavljanje spoštovanja pravil enotnega trga

Evropski trg lahko z obsegom zagotovi učinek vzvoda le, če gre za resničen enotni trg. Tudi z najboljšimi pravili ni mogoče doseči ciljev, če se ne izvajajo ali uporabljajo pametno in enotno. Učinkovito, proaktivno in hitro uveljavljanje navedenih pravil zagotavlja, da koristi enotnega trga postanejo oprijemljiva resničnost za podjetja in državljane. Poročili Enrica Lette in Maria Draghija pozivata k boljšemu uveljavljanju enotnega trga.

Pravilna uporaba in izvrševanje pravil enotnega trga je skupna odgovornost Komisije in držav članic, vključno z organi na nacionalni, regionalni in občinski ravni. Poleg imenovanja šerp za enotni trg na visoki ravni je bistveno, da države članice okrepijo svoje nacionalne zmogljivosti za skladnost z enotnim trgov, zlasti za obravnavo posameznih vprašanj v zvezi z nacionalnimi ukrepi ali praksami, ki se štejejo za nezdružljive z enotnim trgov, ter podprejo podjetja in državljane s hitrimi, lahko dostopnimi in učinkovitimi sredstvi pri izkoriščanju njihovih svoboščin enotnega trga. Države članice dopolnjujejo vlogo Komisije kot varuhinje pogodb in zagotavljajo skupno odgovornost za enotni trg, kot je opisano v poglavju 1.

Preprečevanje novih ovir na enotnem trgu

Bolje je preprečiti kot zdraviti. Začne se v trenutku, ko država članica razmišlja o novem pravilu. Bolj kot kdaj koli prej mora biti prednostna naloga v vsaki državi članici, da se prepreči nadaljnja razdrobljenost enotnega trga, spodbudi boljša kultura skladnosti in okrepi preprečevanje novih regulativnih ovir. Najpomembnejša preventivna orodja so obvestila v skladu z direktivo o preglednosti enotnega trga⁷⁴ in v skladu z direktivo o storitvah⁷⁵. Poleg tega so v direktivi o preskusu sorazmernosti⁷⁶ določene predhodne ocene sorazmernosti nove regulacije reguliranih poklicnih storitev s strani držav članic. Ta orodja ustvarjajo preglednost glede novih nacionalnih pravil in omogočajo razpravo z državami članicami, da se zagotovi poglobljena ocena njihovega učinka na enotni trg in preprečijo nove ovire. Po potrebi bodo obstoječi preventivni instrumenti okrepljeni, zlasti z večjo preglednostjo in posvetovanjem z deležniki.

Poglobljena ocena načrtovanih nacionalnih pravil, ki bi lahko ustvarila ovire na enotnem trgu, je bistvena za omejitev takih ovir na tisto, kar je nujno potrebno za zaščito legitimnih javnih interesov. Sorazmernost ima pri tem odločilno vlogo. Države članice pred sprejetjem nacionalnih pravil izvedejo temeljito oceno sorazmernosti. Komisija bo zagotovila redno in poglobljeno spremljanje takih ocen, zlasti kadar so v zakonodaji EU določena posebna pravila ali postopki za navedenih ocen⁷⁷.

Sodelovanje za zmanjšanje ovir na enotnem trgu

⁷⁴ Direktiva (EU) 2015/1535.

⁷⁵ Direktiva 2006/123/ES.

⁷⁶ Direktiva (EU) 2018/958.

⁷⁷ Na primer v direktivi o preskusu sorazmernosti (Direktiva (EU) 2018/958).

Tesno sodelovanje med državami članicami in Komisijo je bistveno za učinkovito izvajanje pravil enotnega trga in odpravo obstoječih ovir. Ključni platformi, ki omogočata strukturirano sodelovanje, sta mreža SOLVIT⁷⁸, ki pomaga pri reševanju posameznih primerov, ko se državljani in podjetja srečujejo z ovirami pri selitvi ali čezmejnem poslovanju, in projektna skupina za uveljavljanje pravil enotnega trga⁷⁹.

Čeprav sta se mreža SOLVIT in projektna skupina za uveljavljanje pravil enotnega trga izkazala za uspešna, moramo dodatno okrepiti in razširiti njuno delo ter ugotovitve pretvoriti v konkretne nadaljnje ukrepe. Države članice bi morale okrepiti svoje centre SOLVIT z osredotočanjem na zaposlovanje, strokovno znanje, mrežo stikov in zmogljivost vplivanja na druge nacionalne organe. Komisija bo obravnavala ovire na enotnem trgu, ki jih je odkrila mreža SOLVIT, vključno z uvedbo postopkov za ugotavljanje kršitev, če bo to potrebno, in še naprej poročala o primerih v okviru mreže SOLVIT, tudi v prihodnjih letnih poročilih o napredku pri izvrševanju in izvajanju Evropskemu parlamentu in Svetu. Projektna skupina za uveljavljanje pravil enotnega trga bo okrepljena, da bo učinkoviteje obravnavala najpomembnejših ovir za blago, storitve, ljudi in kapital na enotnem trgu, ki ovirajo konkurenčnost EU. To bo storjeno na letnem političnem srečanju na visoki ravni⁸⁰. Poleg tega bo Komisija skrbno analizirala rezultate dela projektne skupine za uveljavljanje pravil enotnega trga. Če ovire ne bodo ustrezno odpravljene, bo sprejela konkretne nadaljnje ukrepe, kot so postopki za ugotavljanje kršitev, če je ovira povezana s kršitvijo prava EU, revizija zakonodaje ali nova zakonodaja, če je ovira posledica neobstoja ali nejasnosti pravil EU.

Učinkovito pravno ukrepanje, kjer je to potrebno

Učinkovito, proaktivno in hitro pravno ukrepanje je pomembno za strateško izvrševanje pravil enotnega trga. Postopki za ugotavljanje kršitev so močno orodje, ki je zaupano Komisiji za zagotavljanje spoštovanja pravil enotnega trga. Če se Komisija odloči, da bo začela postopke za ugotavljanje kršitev pravil enotnega trga, jih bo pospešila tako notranje kot v dialogu z državami članicami. Postopke za ugotavljanje kršitev bodo spremljali pregledno obveščanje in jasna pojasnila v zvezi z zastavljenimi cilji, pričakovanimi koristmi odločitev o kršitvah ter rezultati, doseženimi v primerih, ko so postopki zaključeni.

Ključno bo usmerjanje prednostnih nalog strateškega izvrševanja. Poleg zagotavljanja izvrševanja v odziv na znatne kršitve prava EU, ki so jih navedli deležniki, bo poudarek na proaktivnem in strateškem izvrševanju pravil enotnega trga. Komisija bo opredelila prednostna področja politike in jih predstavila v letnem programu uveljavljanja pravil enotnega trga, izvedla sistematično preiskavo izvajanja in uporabe pravil enotnega trga na teh področjih ter po potrebi usklajeno začela postopke za ugotavljanje kršitev.

Ukrepi:

- priprava predloga akta o preprečevanju ovir na enotnem trgu (tretje četrletje leta 2027, po potrebi na podlagi ocene delovanja obstoječih preventivnih orodij).
- sklic prvega srečanja šerp za enotni trg na visoki ravni (četrto četrletje leta 2025),

⁷⁸ Za več podrobnosti glej [spletišče SOLVIT](#).

⁷⁹ Glej opombo 20.

⁸⁰ Več informacij o letnem političnem srečanju projektne skupine za uveljavljanje pravil enotnega trga na visoki ravni je v Poglavju 1. Odpravljanje ovir: okrepitev prizadevanj v zvezi z „najhujšimi desetimi“.

- organizacija prvega letnega političnega srečanja projektne skupine za uveljavljanje pravil enotnega trga na visoki ravni (četrto četrletje leta 2025),
- okrepitev nacionalnih centrov SOLVIT in celotne mreže za učinkovitejše reševanje težav in boljšo podporo poslovnim modelom (četrto četrletje leta 2025),
- sistematično nadaljnje ukrepanje Komisije in držav članic v zvezi s strukturnimi vprašanji, ki jih je opredelila mreža SOLVIT, in ovirami, pri katerih prizadevanja projektne skupine za uveljavljanje pravil enotnega trga niso uspešna (od drugega četrletja leta 2025),
- predstavitev prvega letnega programa uveljavljanja pravil enotnega trga (ki bo povezan z objavo letnega poročila o enotnem trgu in konkurenčnosti – prvo četrletje leta 2026).

Sklepna ugotovitev

V času izjemnih svetovnih negotovosti moramo poskrbeti, da bo naš evropski trg v celoti izkoristil svoj potencial. Enotni trg je bil vzpostavljen pred več kot tridesetimi leti za razvoj evropskega socialnega tržnega gospodarstva, ki povezuje državljane EU v blaginji. Dosegli smo velik napredek. Kljub temu pa lahko storimo in moramo storiti več, da bi odpravili ovire, poenostavili pravila in omogočili rast podjetij. Državljanke in podjetja EU moramo zaščititi pred nelojalno konkurenco, tveganji in nepredvidljivimi svetovnimi pretresi ter jim še naprej zagotavljati okvir, ki temelji na pravni državi, predvidljivosti in pravni varnosti. Evropski trg je tisti, ki nam omogoča, da okrepimo naše notranje vrednostne verige.

Močan enotni trg zagotavlja Evropi velik vpliv na svetovni ravni, EU pa ostaja močna in zanesljiva partnerica podobno mislečih držav tako na svetovni ravni⁸¹ kot znotraj regije. Poleg sodelovanja držav EGP/Efte na enotnem trgu Komisija predlaga strukturiran okvir za spodbujanje vključevanja Zahodnega Balkana, Ukrajine in Moldavije. Ta „avtocesta“ do enotnega trga bi vključevala tesnejše regulativno usklajevanje in olajšanje vključevanja njihovih industrij v evropske vrednostne verige pred popolnim pristopom k EU. Čeprav je EU eno najbolj odprtih gospodarstev in bo to tudi ostala, se svetovna trgovina drastično spreminja zaradi nepoštenih praks, neupravičenih tarif in izkrivljajočih subvencij nekaterih tretjih držav. Da bi ponovno vzpostavila enake konkurenčne pogoje in ker enotni trg ne more biti izvozni cilj za presežne zmogljivosti, ki nastanejo zaradi državnih spodbud, in preusmeritve trgovine, bo EU po potrebi v celoti izkoristila orodja trgovinske zaščite (vključno z zaščitnimi ukrepi) in upravičene tarife.

Za nadaljnji razvoj našega evropskega trga so potrebna skupna prizadevanja. Komisija bo prispevala svoj delež z ukrepi, določenimi v tej strategiji, in z uporabo vseh orodij, ki jih ima na voljo, da bi zagotovila skladnost s pravili enotnega trga, po potrebi tudi z začetkom postopkov za ugotavljanje kršitev. Evropski parlament in Svet pozivamo, naj sodelujeta in prednostno obravnavata sprejetje predlogov o enotnem trgu. Skupaj bi si morali prizadevati za posodobljen in digitaliziran okvir evropskega trga do leta 2030.

⁸¹ Komisija bo še naprej sodelovala z Združenim kraljestvom, Kanado, Japonsko, Južno Korejo in drugimi podobno mislečimi državami, zlasti prek sporazumov o prosti trgovini ter bolj ciljno usmerjenih in prožnih partnerstev.

Države članice morajo prevzeti glavno vlogo, saj je vsakodnevna uporaba pravil EU v njihovih rokah. Zato je ključno, da uskladijo svoje politike in zakonodajo z našimi skupnimi cilji in pravili, da bi spodbudile podjetništvo in podjetjem omogočile lažje poslovanje na evropskem trgu.

Evropski svet je napovedal, da bo ocenil napredek, dosežen pri nadaljnjem razvoju našega evropskega trga, in zagotovil politično podporo. Komisija je pripravljena podpreti ta prizadevanja in bo v svojem letnem poročilu o enotnem trgu in konkurenčnosti, vključno s ključnimi kazalniki uspešnosti, poročala o napredku pri izvajanju te strategije.
